WATERSCHAP DE DOMMEL

Bestuursrapportage (Burap) 2025-1

Januari – april 2025

Inhoudsopgave

1. Beleidsveld Watersysteem: 3

1.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2024 voor Voldoende Water 3
1.2. Nadere toelichting bij Voldoende Water 7
1.3. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2024 voor Droge Voeten 15
1.4. Nadere toelichting bij Droge Voeten 20
1.5. Exploitatie en investeringen beleidsveld Watersysteem 23
1.6. Kansen/risico's en getroffen beheersmaatregelen 27
1.7. Majeure projecten 28

2. Beleidsveld Waterketen: 31

2.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2024 voor Schoon Water 31
2.2. Nadere toelichting bij Schoon Water 43
2.3. Exploitatie en investeringen beleidsveld Waterketen 48
2.4. Kansen/risico's en getroffen beheersmaatregelen 51
2.5. Majeure projecten 52

3. Beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering: 56

3.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2024 56
3.2. Nadere toelichting beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering 65
3.3. Exploitatie en investeringen beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering 69
3.4. Kansen/risico's en getroffen beheersmaatregelen 73

4. Exploitatie en investeringen TOTAAL 74

De resultaten waarover gerapporteerd wordt zijn afkomstig uit de Beleidsbegroting 2025.

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Voor 2025 staan de volgende hoofdonderwerpen centraal, welke ook om bestuurlijke besluiten vragen: Beïnvloeding beleid en dossiers extern, Achteruitgang grondwaterstanden voorkomen, Nieuw beleid voor (grond)water, Schoon en gezond water op korte en lange termijn, Water en ruimte, Toekomstbestendige waterschap en maatschappelijke vraagstukken, Innovatie		

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De programmering bij nieuwe initiatieven: Dat betekent dat wij, in lijn met eerdere DB besluiten, op dit moment aanvullend onderzoek doen naar de effectiviteit van bypasses in de getroffen gebieden. Ook onderzoeken wij of het mogelijk en wenselijk is om in de toekomst rekening te houden met (nog) extremere situaties in onze projecten. Deze onderzoeken geven ons mogelijk nieuwe inzichten in de wijze waarop de watertransitie succesvol kan zijn. Daarom nemen wij deze onderzoeken serieus en besteden wij hier in 2024 (en doorlopend in 2025) extra capaciteit en middelen aan.		

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Daarnaast nemen wij geuite zorgen uit ons gebied serieus. Wij besteden daarom aandacht aan de specifieke acties, zoals beschreven in het nazorgplan, te weten (niet limitatief): a. Organiseren extra bijeenkomsten/bewonersavonden; b. Onderzoek naar het treffen van extra maatregelen in getroffen gebieden; c. Wij voegen B watergangen toe aan de schouw.		
De voortgang van de nazorg wateroverlast wordt gerapporteerd in de Burap en zodra nieuwe beekherstelprojecten opgestart worden, wordt het algemeen bestuur geïnformeerd.		

1. Beleidsveld Watersysteem

Het beleidsveld Watersysteem omvat de inrichting, beheer en onderhoud van watersystemen, vergunningverlening en handhaving, Keur en beleid, innovatie en strategie met betrekking tot watersysteembeheer.

De JEV bruto investeringen (uitgaven) is 22% lager dan de begroting. Het gaat om verschuivingen in realisatie rond het einde van het jaar en een aantal lopende beroepsprocedures. Het eerder geschetste beeld van de verwachte realisatie van KRW maatregelen in 2027 verandert daarmee niet wezenlijk.

Inrichten watergangen	70% in 2027, pessimistisch 60%.
Vismigratie	73% in 2027, pessimistisch 70%
Herstel NNP's	64% in 2027, pessimistisch 60%

De implementatie van de ecologische gedragscode in 2025 vergt veel energie, met name voor omzetten van de maaiplanning. De exacte (financiële) impact op maaiwerkzaamheden en onderhoud watersysteem zijn nog niet te duiden. In de VJN zal met de Gedragscode rekening gehouden worden maar dit jaar zullen er ook kosten gemaakt moeten worden. Bij Burap 2 zal er meer bekend zijn over aard en omvang.

De hydrologische capaciteit is al langere tijd een knelpunt. Het is moeilijk om vacatures in te vullen en de wateroverlast en afhandeling daarvan gebruikt veel van de beschikbare capaciteit. In de begroting is aangekondigd dat er daarom geen nieuwe (beekherstel)projecten opgestart zullen worden. Tegelijk zal er een herprioritering in de totale portefeuille voor watersysteem moeten plaatsvinden. Dit wordt momenteel voorbereid.

Vanaf 2023 t/m 2027 reserveren we jaarlijks € 4 mln. (totaal € 20 mln.) voor de Stimuleringsregeling gemeentelijke uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Per ultimo 2024 was hiervan reeds € 12 mln. beschikt/toegezegd. De aanvraag voor de overige € 8 mln. wordt uiterlijk 31 juli 2026 ingediend. De projecten zijn dan uiterlijk 31 december 2027 afgerond. Het risico bestaat dat niet alle door de gemeenten uit te voeren projecten tijdig aangevraagd en gerealiseerd worden. Tegelijk zal het doel van de regeling, te weten 15% minder aanvoer naar de RWZI's, ook met volledige inzet van middelen zeker niet gehaald worden. Er wordt een voorstel met keuzes voor vervolgacties voorbereid zodat doelrealisatie mogelijk wordt.

In het eerste kwartaal zou een pilot gestart worden voor het herwaarderen van agrarische gronden. Herwaarderen van gronden biedt veel kansen voor de omgeving en voor de transitie. Op dit moment biedt de Catalogus Groen Blauwe diensten nog geen ruimte waardoor deze herwaardering niet via een Stimuleringsregeling kan worden uitgevoerd. Een pilot is wel mogelijk. Het doel van de pilot is om ervaring op te doen over de aanpak en in hoeverre er draagvlak voor is. De afwaardering van de grondwaarde van deze pilot komt ten laste komt van de exploitatie terwijl eerder werd uitgegaan van afwaardering via de projecten. Deze afwaardering was niet voorzien in de exploitatiebegroting en wordt momenteel middels een voorstel voor begrotingswijziging voorgelegd aan het bestuur.

1.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2025 voor Voldoende Water

In het doelen inspanningen netwerk (DIN) zijn de doelen, het resultaat en de effecten in relatie tot de geplande activiteiten en inspanningen weergegeven. Tevens zijn de indicatoren weergegeven in blauwe bollen.

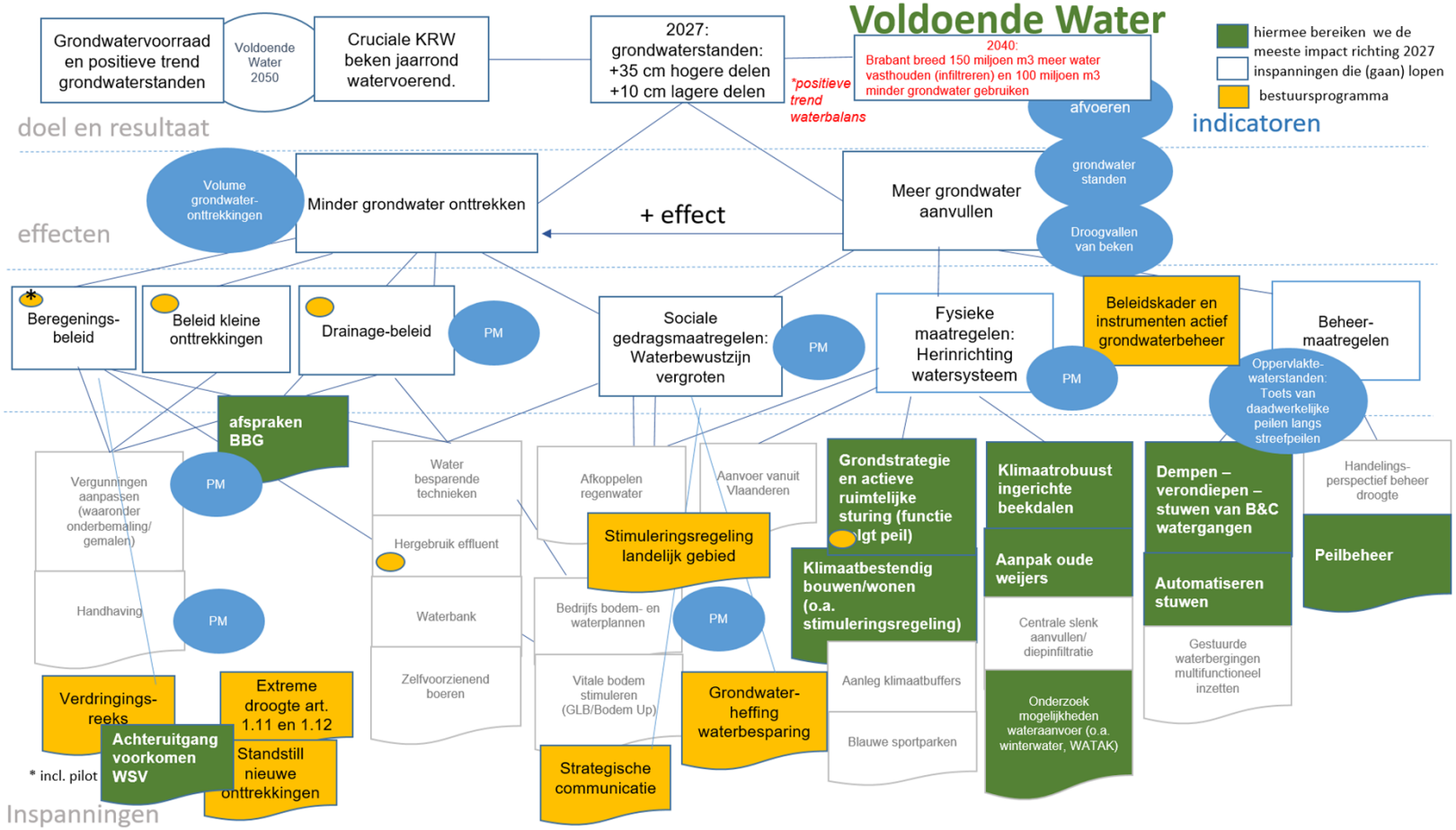

1.2. Nadere toelichting bij Voldoende Water

Grondwaterstanden

We begonnen 2025 nat tot erg nat. Het overheersende beeld op 1 januari was dat de grondwaterstanden over het gehele gebied hoog waren voor het tijd van het jaar. Vanaf februari werd het droger, de gevallen neerslag zat onder het gemiddelde. Vooral in maart bleef de neerslag uit en is maart 2025 een van de droogste maanden maart sinds het begin van de metingen, vergelijkbaar met 2022.
Aangezien er vorig jaar ook veel meer water is afgevoerd dan normaal heeft de grote hoeveelheid neerslag niet bijgedragen aan de grondwateraanvulling. De grondwaterstanden laten een dalend beeld zien.
Voor onze waterbeheerders betekent deze omslag dat er per locatie voor maatwerk moet worden gekozen: kortdurend water afvoeren waar het nog erg nat is. En water vasthouden waar mogelijk. Dat is balanceren tussen 2 uitersten.

Ontwikkelingen grondvoorraad

Stand van zaken voorraadrekening (VRR) waterschap
De voorraadrekening toont de oppervlakte van grond die het waterschap in eigendom heeft. Dit zijn de gronden op plekken waar projecten gepland zijn en gronden die als ruilgrond kunnen worden ingezet voor projecten om grond op de juiste plek te krijgen. De voorraadrekening mag conform AB-besluit van 13 juli 2022 maximaal 600 hectare groot zijn. In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen van de voorraadrekening voor 2025 opgenomen.

	BB2025		JEV-1	
	Grondvoorraad in ha.	**Waarde grondvoorraad in €**	**Grondvoorraad in ha.**	**Waarde grondvoorraad in €**
Saldo grondvoorraad op 01-01-2025	369	€ 29.506.243,30	351	€ 28.794.386,22
Aankoop (gerealiseerd)			40	€ 3.842.815,75
Aankoop (verwacht)			98[1]	€ 11.137.758
Verkoop (gerealiseerd)			-3	-€ 208.511,20
Verkoop (verwacht)			-30	-€ 2.405.101
Projectmutaties (gerealiseerd)			0	0
Projectmutaties (verwacht)			-52	-€ 4.212.685
Saldo grondvoorraad 31-12-2025	**403**	**€ 32.964.261,84**	**404**	**€ 36.948.662,94**
Te verwachte rente				*€ 904.000*

Saldo meerjarig

	Grondvoorraad in ha per 1-1	Boekwaarde VRR in €
2025	351	€ 28.794.386,22
2026	404	€ 36.948.662,94
2027	463	€ 45.836.636,36
2028	394	€ 41.422.502,82

[1] Er wordt rekening gehouden met een realisatiepercentage van 50%. Vanaf de BB2026 wordt een realiteitspercentage per transactie opgenomen, waardoor tot realistischere aannames gekomen kan worden.

2029	401	€ 43.360.008,32
2030	381	€ 39.991.734,56
2031	404	€ 43.286.734,56

Er is altijd onzekerheid over de te realiseren aankopen en verkopen gedurende een jaar (zeker in Q1 en Q2). Dat geldt ook voor 2025. Voor de overige te verwachte transacties is een slagingskans opgenomen van 50%.

Binnen de gebiedsgerichte aanpakgebieden (GGA's) wordt hard gewerkt aan grondstrategieplannen om meer zekerheid te krijgen op grondbeschikbaarheid. Bovendien heeft het waterschap zich actiever op de grondmarkt begeven, met name ook waar het gaat om de aankoop van bedrijven. Hier zijn de eerste successen inmiddels geboekt waardoor het waterschap een betere grondpositie verkrijgt en de verkoper/grondeigenaar een totaaloplossing geboden wordt. Desondanks blijft de huidige onzekerheid waarmee grondeigenaren te maken hebben, het behalen van succes erg moeilijk maken.

Voldoende Water

Droogteagenda: meer grondwateraanvulling

Resultaten 2027-2050	**Resultaten 2025**	**Burap 2025-1**	**Toelichting**
2040 • Brabantbreed 150 miljoen m^3 meer grondwateraanvulling Is voor Waterschap De Dommel gelijk aan: • 50 miljoen m^3 meer grondwateraanvulling Wat op basis van de voorjaarsgrondwaterstand gelijk is aan: • 35 cm verhoging op de hoge gronden • 20cm op de flanken • 10 cm op de lage gronden	• In de Voorjaarsnota 2026-2030 zal op basis van de actualiteit een algemeen beschouwend beeld met maatregelen water vasthouden gegeven worden. • Er wordt een keuze gemaakt in de vorm van presenteren van de voortgang in de tijd op de doelen. • De voortgang in de tijd op de doelen is op hoofdlijnen inzichtelijk en gekoppeld aan effectiviteit van maatregelen en besluiten.	😕	Er is een algemeen beeld op hoofdlijnen en daarin zit nog geen vertaling naar de tijd. Er wordt blijvend gewerkt aan het weergeven van een concreter beeld. Door de werkzaamheden ten gevolge van de wateroverlast heeft dit vertraging opgelopen. Ingezet wordt om dit jaar inzicht te geven over het effect van de huidige inspanningen.
	• Eind 2025 beschikken we over een jaarlijkse Brabant brede toestandsrapportage en een operationeel Brabant breed Grondwater Informatie Platform. In aanvulling op deze jaarlijkse rapportage wordt 6-jaarlijks een rapportage opgesteld die ontwikkelingen en trends inzichtelijk maakt.	😕	Dit resultaat is benoemd in het Plan van Aanpak bij speerpunt 6 van de Droogteagenda. Voor de ontwikkeling van de toestandsrapportage is er een brabantbrede werkgroep onder leiding van waterschap Aa en Maas. Er zal ambtelijk en mogelijk daarna bestuurlijk gestuurd worden op het activeren van deze werkgroep.

Kleine onttrekkingen

Resultaten 2027-2050	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Kleine onttrekkingen	• Aantal meldingen zit op ruim 24.000. Melden kon tot 1 oktober 2024. Alle niet gemelde kleine onttrekkingen en meldingen na 1 oktober worden gezien als illegaal. • Er wordt een nieuwe analyse gemaakt op basis van alle meldingen. Deze analyse zal begin 2025 worden opgeleverd. Deze analyse vormt de basis om te bepalen hoe om te gaan met het toekomstig beleid. Dit zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan het DB in Q2 van 2025.		

Dempen, verondiepen, stuwen van B/C watergangen en aanpak oude weijers

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• In het kader van het Grondwaterconvenant verkennen we met de partners waar de grootste kansen en mogelijkheden liggen en geven we uitvoering aan maatregelen die bijdragen aan het aanvullen van meer grondwater. Uitvoering van projecten vindt plaats vanuit de GGA's, waterschapsprojecten, TBO's (terrein beherende organisaties) en gemeenten. Ontwikkelen van instrumenten o.a. het aanpassen van wet- en regelgeving.	• Het team voor waterconserverende maatregelen is omgevormd naar klimaatrobuuste maatregelen om ook werkzaamheden te verrichten voor acties wateroverlast.		Het team klimaatrobuust heeft ten gevolge van de wateroverlast minder infiltratie maatregelen kunnen uitvoeren. Er waren ruim 50 maatregelen gepland en daar werkt het team aan maar realisatie zal naar verwachting lager zijn.

Optimalisatie bestaande aanvoer en extra winteraanvoer

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• In theorie zou het mogelijk zijn om extra water te infiltreren door de aanvoer van Maaswater te optimaliseren. We onderzoeken of dit daadwerkelijk mogelijk is rekening houdende met de waterkwaliteitsaspecten, ruimtevraag, beschikbaarheid van water en technische haalbaarheid. • Vasthouden winterwater in beken • Doel is om de winteraanvoer te vergroten via het bestaande aanvoersysteem van Lommel op de Beekloop. • Kunstmatige infiltratie	• In 2025 willen we uit laten zoeken welke keuzes er voorliggen (o.a. op technisch vlak, kwalitatieve haalbaarheid en beleidsvragen) om een concreet plan van aanpak te kunnen maken.		

Oppervlaktewatergestuurd peilbeheer in A wateren en klimaatrobuust ingerichte beekdalen

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• Spoor 1: Het vastleggen en up to date houden van de streefpeilen in de datasystemen en beheren op basis van deze streefpeilen.	• Spoor 1 was eind 2024 gereed.		
• Spoor 2: Klimaatrobuust ingericht beekdalen in combinatie met systeemherstel door anders inrichten en beheren van de B en C watergangen en infiltratie in oude weijers op de koppen en flanken (zie hierboven).	• Continuering van de ingezette middelen spoor 2: stimuleringsregeling landelijk gebied uitdragen en werken met de watervisie Aangepaste beheerbeleid voor de B en C watergangen Met realisatie- en GGA projecten versterken we de inrichting van robuuste beekdalen gericht op systeemherstel.		
• Gemiddeld streven we hierbij naar een peilstijging van 20 cm in de beken en A-watergangen.	• Na de onderzoeken en leerpunten vanuit de wateroverlast volgt besluitvorming voor koers en tempo watertransitie en tempo voor dit onderdeel. • Zie evaluatie wateroverlast		

Infiltreren stedelijk gebied (afkoppelen/stimuleringsregeling)

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• In 2027 stroomt 15% minder water af dan in 2022 naar de zuivering, waardoor lokaal wordt vastgehouden en geïnfiltreerd.	• Overzicht van de voortgang tot en met 2024. • Scenario's voor het versterken en versnellen van doelrealisatie. • Haalbaarheidscheck op de ambitie. • Gepland voor Q1 2025.		

Droogteagenda: vermindering van de grondwateronttrekking vanuit drinkwater, landbouw en industrie in Brabant

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• We werken aan deze doelen door vernieuwing van het beleid voor beregening, pilots golf- en sportterreinen en het beleid voor de kleine grondwateronttrekkingen. • Vanuit een Brabant brede werkgroep wordt gewerkt aan nieuw beregeningsbeleid met als reductiedoel een vermindering van de grondwateronttrekking voor beregening met 20-40% ten opzichte van 100 mln. m3/jaar Brabant breed (2040), reductie ca. 5-10 mln. m3/jaar voor Waterschap De Dommel (indicatieve berekening op basis van opgegeven onttrokken m3).	• Eind 2025 zal het beregeningsbeleid in ontwerp klaar moeten zijn om de inspraak in te gaan. De verwachte invoerdatum is 1 januari 2027.		Er is eind 2024 een systematiek afgesproken voor nieuw beregeningsbeleid door de stuurgroep. Deze wordt nu verder uitgewerkt. De infiltratiepilots met golfterreinen staan op losse schroeven door onvoldoende kwaliteit van het te infiltreren water.
Bijdrageregelingen 1. Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie (aanvragen t/m 31 juli 2026, uitvoering t/m 31 december 2027) 2. Subsidie klimaatbuffers (aanvragen t/m 2026, uitvoering binnen 3 jaar) 3. Stimuleringsregeling landelijk gebied (aanvragen n.t.b., uitvoering n.t.b. In 2026 evalueren we de regelingen en worden besluiten voorgelegd voor de periode 2027-2030	• De Stimuleringsregeling Landelijk Gebied is van kracht, verwachting maart/april 2025. • Uitvoeren van de regelingen en voortgang rapporteren via de Burap.		

Overige resultaten

Onderwerp	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Verordening in combinatie met aanpassen beleidsregels	• Geen achteruitgang is gepland voor eerste behandeling in DB in Q1 2025. Stand still (grote) onttrekkingen DB Q1 2025.		Loopt, maar vertraagd
Verordening Brabantbreed Beleidsrijk	• De organisatie hiervan is in opbouw. Concept planning: beregeningsbeleid (Q1), drainagebeleid (afhankelijk van vaststelling verordening geen achteruitgang), grondwatergestuurd peilbeheer (Q4, is afhankelijk van lopende verkenning).		Loopt, maar vertraagd
Artikel 1.11 en 1.12 (wsv)	• Definitieve aanbieding beleidsregel wordt verwacht in Q2 2025.		Door het vertrek van de behandelend collega heeft het dossier Q1 stilgelegen. Inmiddels is het traject weer opgestart.

1.3. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2025 voor Droge Voeten

In het doelen inspanningen netwerk (DIN) zijn de doelen, het resultaat en de effecten in relatie tot de geplande activiteiten en inspanningen weergegeven. Tevens zijn de indicatoren weergegeven in blauwe bollen.

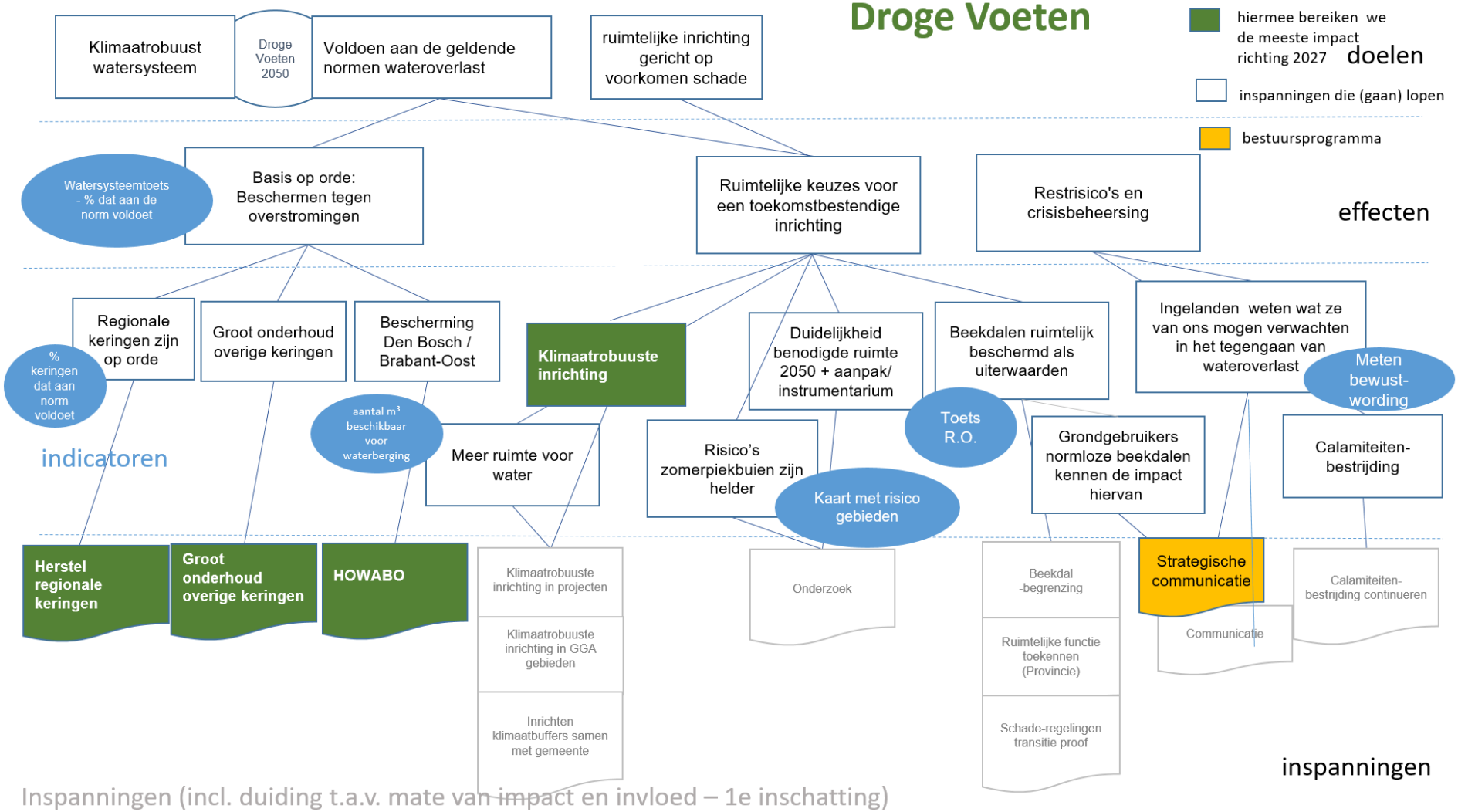

Inspanningen (incl. duiding t.a.v. mate van impact en invloed – 1e inschatting)

De resultaten waarover gerapporteerd wordt zijn afkomstig uit de Beleidsbegroting 2025.

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Ontwikkelingen / bijsturing naar aanleiding van evaluatie wateroverlast De vastgestelde impactweergave en daaraan gekoppelde prioritering moet worden aangevuld (aangescherpt), mede naar aanleiding van de natte winter. Uitvoeren vraagstukken droge voeten/wateroverlast (in Q1 en Q2 2025): - Klimaatscenario's en gebruik modellen voor neerslagsituaties - Het onderzoek naar Bypasses voor sturing in extreme neerslag- / grondwatersituaties - Normen/kaders voor extreme grondwatersituaties bij projecten - Evaluatie tijdelijke afvoermaatregelen in overlast-gebieden (nat de winter in) - Watersysteemanalyse en regionale stresstesten - Tussenevaluatie WBP5 Naar aanleiding van uitkomsten en samenhang van bovengenoemde onderdelen volgt het bestuurlijk gesprek over (bij)sturing van de koers en tempo van de watertransitie in het 3e kwartaal.		
Zoals ook voor de andere DIN's geldt, wordt ook op dit thema de strategische communicatie omvangrijker; de urgentie en impact ervan wordt groter.		
Opgaven als de schaderegelingen transitieproof maken, de onderzoekvragen hoogwater en de nazorg en herstelwerk hoog water (afkalving oevers, aanzanding) vragen om extra tijd en aandacht. Dit heeft hoge prioriteit, waardoor overige (extra) inspanningen op dit onderdeel nog niet volledig in beeld zijn.		Loopt. April 2025 heeft de manager JZ de opdracht gekregen om te zoeken naar alternatieve afhandeling schadeclaims. Dit onderzoek is in gang gezet dmv een BOT sessie met DB en brainstorm met managers. Het bepalen van de gewenste oplossingsrichting voor oeverafkalving per probleemlocatie vertraging opgelopen, met name doordat

		de Gedragscode aanzienlijk veel tijd heeft gekost (en nog steeds). Acute knelpunten, bijvoorbeeld waar de oeverafkalving dicht bij (bij)bebouwing plaats vindt, worden binnen begroting met prioriteit opgelost, meestal door het plaatsen van beschoeiing.

Het herstel van de keringen (regionale en overige)

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De basis op orde: "Beschermen tegen wateroverlast". De opgave kent twee deelopgaven: 1. Het herstellen van de 'normatieve toestand' door uitvoeren van groot onderhoud en/of; 2. Het versterken van keringen als gevolg van herijking van het beoogde beschermingsniveau. Met betrekking tot de opgave herstel overige keringen zien we dat er voor planperiode WBP5 een aanvullende versterkingsopgave voor de regionale keringen is ontstaan. Door meevallers bij de overige keringen in de periode tot 2027 kan de aanvullende opgave binnen het bestaande programma opgevangen worden. De aanvullende versterkingsopgaven voor planperiode WBP5 zijn: • Dijkversterking regionale waterkeringen Klotputten te Eindhoven;	• Herstelopgave Vaantjesdijk gereed in 2024. In 2025 verkeert dit project in de nazorgfase; • In 2025 is het project herstel Dommeldijken aan gestuurde waterberging Bossche Broek Noord in uitvoering. Oplevering van het project is voorzien Q4 2025; • Herstelopgave keringen rondom gestuurde waterberging Logtse Baan / Logtse Velden gereed in 2024. In 2025 verkeert dit project in de nazorgfase. • In 2025 is het project Dijkversterking regionale waterkeringen Klotputten in uitvoering. Oplevering van het project is voorzien Q4 2025; • Dijkversterking (regionaal) keringenstelsel Esch – Vught – Sint-Michielsgestel – 's-Hertogenbosch. Dit project beoogt de realisatie van een gesloten stelsel van regionale waterkeringen voor hoogwaterbescherming van de		

• Dijkversterking (regionaal) keringenstelsel Esch – Vught – Sint-Michielsgestel – • 's-Hertogenbosch.	dorpen Esch, Vught, Sint-Michielsgestel en de stad 's-Hertogenbosch (HOWABO, zie onder). In 2025 doorloopt dit project een m.e.r.-procedure als (wettelijk verplicht) onderdeel van de verkenningsfase. De verkenning resulteert in een voorkeursalternatief en voorbereidingsbesluit.		

HOWABO (Hoogwaterbescherming Den Bosch en omstreken)

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Een vastgesteld programma HoWaBO (Hoogwateraanpak Brabant Oost).	• De verkenning (periode 2024-2025) resulteert in een voorkeursbeslissing en een kaderstellend besluit = vastgesteld Omgevingsprogramma Hoogwateraanpak Brabant Oost. Deze beleidsontwikkeling doorloopt een wettelijk verplichte plan-m.e.r.-procedure via de route: NRD->PlanMER->VKA. NRD: Notitie Reikwijdte en Detailniveau PlanMER: Milieu-effectrapportage VKA: Voorkeursalternatief (resultaten 2025) In de voorkeursbeslissing geven de bevoegd gezagen waterschappen Aa en Maas en De Dommel en Provincie Noord-Brabant aan wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning en welke oplossing de voorkeur heeft. Ook staat erin hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken.		

Watersysteemtoets

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• Watersysteemtoets uitgevoerd (2024 - 2025) • Opgave en maatregelen volgend uit watersysteemtoets bepaald en programma bestuurlijk vastgesteld.	• Een nieuw hydrologisch model wordt nu gemaakt. • Oplevering Watersysteemtoets is voorzien in 2025 en vervolgens behandeling in DB. • Daarna, dat wordt dan eind 2025, aanbieden aan de Provincie Noord-Brabant. Afhankelijk van het resultaat de eventuele consequenties doorvertalen in beleid, zowel in de Ruimtelijke Ordening (provincie) als op Beleid Droge Voeten (waterschap).		

1.4. Nadere toelichting bij Droge Voeten

Stand van zaken nazorg hoogwater 2024

Dit jaar hadden we tot in februari op veel plekken langdurig hoge grondwaterstanden na de lange natte periode. In januari viel er nog veel regen, in februari wat minder dan gemiddeld. Sinds eind februari van dit jaar is er nauwelijks regen gevallen in het Dommelgebied. Overal in het stroomgebied zien we de afgelopen maand de grondwaterstanden dalen. Op dit moment is het grondwater gezakt tot normaal peil of zelfs laag voor de tijd van het jaar. Er zijn echter ook plekken, met name in natuurgebieden en op percelen met leemlagen, waar het nog nat is voor deze periode.

In 2024 heeft het AB, met name in de periode juni/juli, debat gevoerd over de situatie en zijn er afspraken gemaakt. In deze paragraaf wordt u meegenomen in de stavaza van deze acties en planning voor het bespreken van de inzichten en de resultaten van de onderzoeken.

Stand van zaken afspraken

Extra maatregelen en inspanningen De Kempen
Afgelopen herfst en winter was ons beheer gericht op overtollig water afvoeren. Stuwen stonden laag. Het was nat en de bodem was verzadigd door de vele regen. In De Kempen zijn extra maatregelen genomen na een lange periode van grote wateroverlast in dat gebied. Eén van die maatregelen was intensiever maaien waar dat volgens wet en regels mag. En het laag laten staan van de stuwen in beken en sloten op plekken waar dat nodig was. Inmiddels wordt weer regulier beheerd.

Er zijn met de gemeente Reusel-De Mierden afspraken gemaakt over de brug Buitenman. De gemeente weegt af hoe zij maatregelen willen nemen met de brug. Het waterschap is in afwachting van het resultaat.

In het Kempengebied maar ook daarbuiten zijn diverse bijeenkomsten geweest met hoog water als thema. Dit zijn uiteenlopende bijeenkomsten zoals klankbordgroepen, bestuurlijke overleggen, bedrijfsbezoeken etc. Er is ruimhartig ingegaan op verzoeken om over het onderwerp met het waterschap in gesprek te gaan. Daarin hebben de bestuurders en de ambtenaren samen opgetrokken.

Verzoeken om schadevergoeding

- Schadeclaims onrechtmatige daad

We hebben in totaal 54 meldingen gekregen nav de wateroverlast in mei / juni 2024. (Het totale aantal zaken onrechtmatige daad ligt hoger).
Op dit moment hebben we nog 15 openstaande zaken en zijn 9 schadeclaims nog in behandeling bij verzekeraar Centraal beheer Achmea.

- Schadeclaims nadeelcompensatie

We hebben 35 meldingen (nadeelcompensatie) geregistreerd waarin een verband wordt gelegd met een project of waterconserveringsmaatregel. Daarvan staan 23 zaken nog open.

Het vaststellen of er sprake is van causaal verband tussen genomen maatregelen en de gestelde geleden schade is zeer complex.

Onderzoeken
Er worden verschillende onderzoeken uitgevoerd waarvan de resultaten als input dienen om in te spelen op de koers van het waterschap en de watertransitie.

- Er wordt door een onafhankelijk adviesbureau onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van hoogwaterbypasses in het verminderen van wateroverlast in delen van de beekdalen bij extreme neerslag en grondwatersituaties. Het resultaat wordt na de zomer verwacht.
- Dit jaar wordt er een watersysteemtoets en stresstesten uitgevoerd met een geactualiseerd model en de laatste klimaatscenario's van het KNMI (2023).
- In 2024 is gestart met een bovenregionale stresstest die samen met waterschap Aa en Maas wordt uitgevoerd. Dit jaar worden waterbeelden en een impactanalyse uitgevoerd. In 2026 volgen risicodialogen en een uitvoeringsagenda.
- Een evaluatie van het effect van de afvoermaatregelen in overlast gebieden (nat de winter in)
- Overzicht van de normen en kaders waar het waterschap aan gehouden is bij extreme grondwatersituaties bij o.a. beheer en ontwerp bij projecten.

In contact met de omgeving
Het doel is om in gesprek te gaan met de omgeving om:

- meer begrip te krijgen voor elkaar;
- de responsiviteit van het waterschap te versterken waarbij de organisatie zich enerzijds ontwikkelt tot een activerende overheid en anderzijds actief feedback ophaalt op het eigen functioneren en uitleg geeft wat ze hiermee doet.

In de tweede helft van 2025 worden hiervoor twee pilot-bijeenkomsten georganiseerd: één in het stedelijk gebied en één in het landelijk gebied.

Op 12 maart 2025 heeft het dagelijks bestuur de aanpak voor in contact met de omgeving gedeeld in een beeldvormende bijeenkomst met het algemeen bestuur.

<u>Vervolg</u>
Over het hoogwater volgt nog een waterbrief naar het algemeen bestuur vóór de zomervakantie.
De inzichten die vanuit de bovenstaande genoemde punten worden opgedaan samen met de tussenevaluatie WBP–5 worden integraal behandeld in het algemeen bestuur.
De planning is dat op 27 augustus 2025 het in de beeldvormende bijeenkomst wordt behandeld en op 3 september 2025 oordeelsvormende in de commissie.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De waterveiligheidsopgaven worden groter, waardoor kosten om te komen tot het borgen van de waterveiligheid in 2050 in de toekomst verder dreigen op te lopen. De signalen voor het ontoereikend zijn van de budgetten voor de periode 2030-2036 voor het behalen van de

doelen in 2050 hebben vorig jaar geleid tot de nodige bestuurlijke drukte. Waterschap De Dommel heeft middels een brief aan de programmadirectie HWBP en de uniecommissie Waterkeringen (CWK) ambtelijk en bestuurlijk aandacht gevraagd door het stellen van aanvullende voorwaarden aan de aanvullende financiering. Deze voorwaarden hebben onder andere betrekking op het concretiseren van de afspraken over het realiseren van de 10% projectgebonden eigen bijdragen over de werkelijke uitgaven en de haalbaarheid, uitvoerbaarheid en realiteitswaarde van de planningen. In de Algemene Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen zijn deze voorwaarden bekrachtigd en vormen daarmee onderdeel van de opdracht voor het proces van herijking HWBP.

Dit proces van herijking HWBP is in volle gang en is gericht op besluitvorming in de Algemene Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van december 2025. De conceptversie zal naar verwachting medio 2025 beschikbaar komen voor een eerste behandeling in de commissie Waterveiligheid van de UvW. Aan de hand van deze conceptversies zal het bestuur van het waterschap worden geïnformeerd en meegenomen in het bestuurlijke besluitvormingsproces.

1.5. Exploitatie en investeringen beleidsveld Watersysteem

***Exploitatie*:**

Omschrijving		Begroting 2025 na wijziging	Realisatie + verplichtingen t/m 30-4-2025	JEV 2025-1
Lasten	Rentelasten	3.424	604	3.269
	Afschrijvingen	6.210	1.392	5.852
	Personeelslasten	77	38	77
	Goederen en diensten	29.618	8.036	29.866
Totaal	**Lasten**	**39.329**	**10.070**	**39.064**
Baten	Opbrengsten van derden	483	64	548
	Bijdragen	178	17	178
Totaal	**Baten**	**661**	**81**	**726**
Totaal Nettolasten (inclusief correctie onzekerheden 4%)		**-38.668**	**-9.989**	**-38.338**
	Nagekomen posten	0	0	0
Totaal		**-38.668**	**-9.989**	**-38.338**

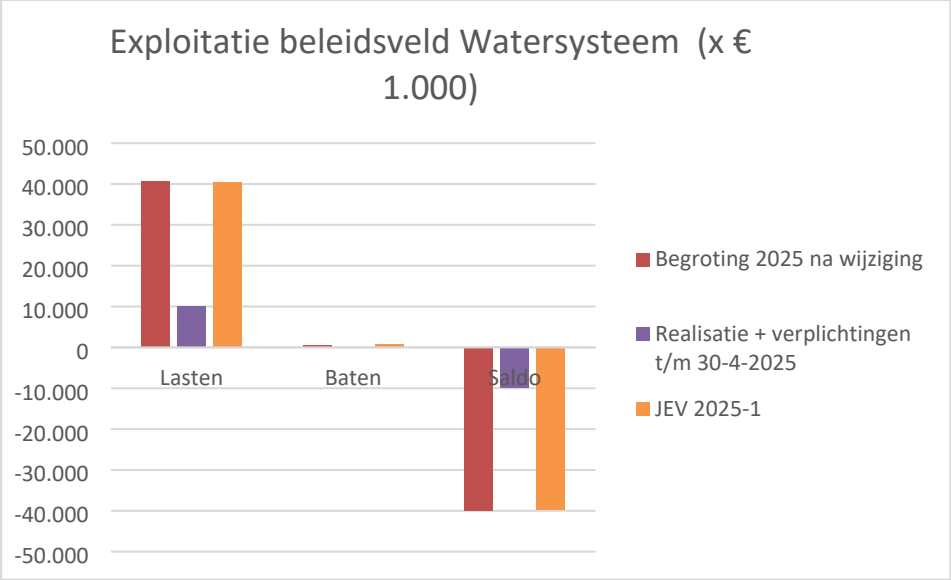

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen

Kapitaallasten
De kapitaallasten (rentelasten en afschrijvingen) zijn ca. € 0,5 mln. lager dan de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door vertragingen bij diverse projecten.

Goederen en diensten
De stijging ten opzichte van de begroting van € 0,3 mln. wordt met name veroorzaakt door:

- Klimaatbuffers is verlaagd. -/- € 0,2 mln.
- Realisatie watersystemen is hoger, met name veroorzaakt door de verhoging van advisering door derden en

resultaat grondbank.	+	€ 0,5 mln.

Investeringen:

Beleidsveld Watersysteem overig (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2025**	**Realisatie t/m 30-04-2025**	**JEV 2025-1**
Bruto investeringen	12.750	1.218	13.580
Inkomsten	-1.360	0	-1.172
Netto investeringen	**11.390**	**1.218**	**12.408**

Beleidsveld Watersysteem Hoogwaterbescherming (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2025**	**Realisatie t/m 30-04-2025**	**JEV 2025-1**
Bruto investeringen	11.243	1.612	8.601
Inkomsten	-2.330	0	-82
Netto investeringen	**8.913**	**1.612**	**8.519**

Beleidsveld Watersysteem inrichtingsdoelen (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2025**	**Realisatie t/m 30-04-2025**	**JEV 2025-1**
Bruto investeringen	22.997	283	14.473
Inkomsten	-13.226	-216	-6.913
Netto investeringen	**9.771**	**67**	**7.560**

Totaal Watersysteem (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2025**	**Realisatie t/m 30-04-2025**	**JEV 2025-1**
Bruto investeringen	46.990	3.113	36.654
Inkomsten	-16.916	-216	-8.167
Netto investeringen	**30.074**	**2.897**	**28.487**

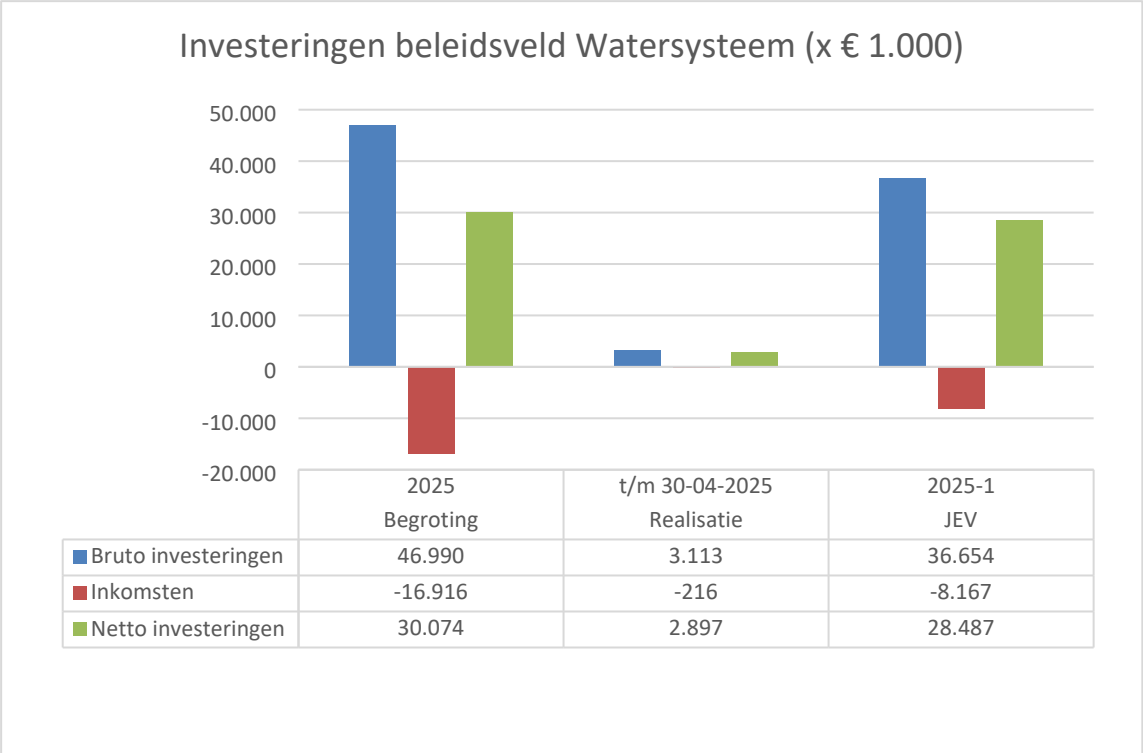

	2025 Begroting	t/m 30-04-2025 Realisatie	2025-1 JEV
Bruto investeringen	46.990	3.113	36.654
Inkomsten	-16.916	-216	-8.167
Netto investeringen	30.074	2.897	28.487

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen:

Watersysteem overig
De jaareindeverwachting is circa € 1,0 mln. hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Latere levering investeringen onderhoud (vrachtwagen en tractoren) van ca. € 1 mln.
- Vervanging stuw afwatering Boxtel: verhoging raming voor 2025 met € 2 mln.

Hoogwaterbescherming
De jaareindeverwachting is ca. € 0,4 mln. lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een aantal zaken zoals hieronder benoemd:

- Hoogwatermaatregelen St. Oedenrode: in verband met POP-subsidie is er veel energie gezet op het tijdig realiseren (en factureren) van werkzaamheden van het bestek. Hierdoor zijn zowel meer uitgaven als inkomsten geboekt in 2024.
- Herstel overige keringen Halder-Volmeer: gaat eerder naar realisatie dan gepland, waardoor kosten naar voren zijn gehaald.
- Herstel overige keringen Bossche Broek Noord: gaat eerder naar realisatie dan gepland, waardoor kosten naar voren zijn gehaald.
- RK Klotputten: vanwege een nog te doorlopen procedure is de uitvoering van het project met een half jaar vertraagd. Dat betekent dat de uitvoering niet in 2025 gerealiseerd is, maar pas in 2026 wordt opgeleverd.
- Hoogwaterbescherming Vught: er is extra voortgang geboekt binnen dit project.

Watersysteem Realiseren Inrichtingsdoelen
De jaareindeverwachting is ca. € 2,2 mln. lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een aantal zaken zoals hieronder benoemd:

- Programmasturing: door te investeren in realistischere ramingen op projectniveau is de programmacorrectie een stuk lager dan in voorgaande jaren.
- Essche Stroom Bruggelaar: er is sprake van een versnelde uitvoering door de aannemer.
- Beekherstel Groote Beerze traject 2: voor dit project loopt op dit moment een beroepszaak, wat voor enige vertraging heeft gezorgd. Een deel van de uitvoering vindt daardoor plaats in 2026.
- BHS Run Schaiksedijk/Stevert: voor dit project loopt op dit moment een beroepszaak, wat voor vertraging heeft gezorgd. Een significant deel van de uitvoering vindt daardoor plaats in 2026.
- Beeksche waterloop: dit project is getemporiseerd vanwege het verschuiven van extra hydrologische capaciteit naar de nazorg van de wateroverlast in 2023/2024
- GGA Grenscorridor: het opgenomen budget was te optimistisch, omdat het langer duurde om projectteams te formeren.

1.6. Kansen/risico's en getroffen beheersmaatregelen

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• Het risico op extreme en steeds extremere weersituaties, nat en/of droog, is waar we ons continu op richten met het WBP5 doel van een robuust en toekomstbestendig watersysteem. Specifiek voor 2025 speelt het risico op wateroverlast doordat de grondwaterpeilen hoog staan bij het ingaan van de winterperiode. Op de locaties die veel overlast hebben en hebben gehad worden tijdelijk extra maatregelen voor afvoer genomen. Begin 2025 wordt geëvalueerd of de maatregelen doorgezet moeten worden.		
• Gevolgen van de ecologische gedragscode. Grote kans dat er begin 2025 geen gedragscode is en we voor elke maaiactiviteit een vergunning aan moeten vragen, waardoor we wellicht extra maatregelen moeten nemen.		
• Vervangen stuwen Afwatering Boxtel, Nemelaer, St. Michielsgestel en Vughterstuw; totaal investeringsvolume opgenomen in Beleidsbegroting 2025 € 7,6 mln. Onzekerheid van circa € 10 mln. of het opgenomen investeringsvolume voldoende is. Momenteel wordt nader onderzoek verricht.		Op dit moment zijn de resultaten van het onderzoek nog niet bekend.

1.7. Majeure projecten

Onderstaande projecten zijn in de Beleidsbegroting 2025 als majeur aangemerkt

Majeure projecten	Totaal projectresultaat	Burap 2025-1	Toelichting
Hoogwaterbescherming Vught	Herstel 25 km kering		**Geld:** In de VJN2026 wordt voorgesteld om circa 25 miljoen uit de reserves HOWABO over te hevelen naar het project P068714 Hoogwaterbescherming Vught, zoals ook opgenomen in het daaraan ten grondslag liggende kredietvoorstel. De kosten zijn hoger dan eerder geraamd omdat op dit moment beter zicht is op de scope van het project en daarmee een betrouwbaardere raming gemaakt kon worden. **Tijd:** In 2025 doorloopt dit project een m.e.r.-procedure als (wettelijk verplicht). De verkenning (2025 en 2026) resulteert in een voorkeursalternatief en projectbesluit. De planuitwerking is gereed in 2027. Realisatie vindt plaats in meerdere deelprojecten en is gereed in WBP6. **Doelen:** Herstel 25 km kering
Inrichting beekdal Run Heers – Dommel (P034007)	Klimaatrobuuste inrichting Run • 2,1 km beekherstel • 10 ha NNP		**Geld:** **Tijd:** **Doelen:**
Beekherstel Poppelsche Leij (Natura 2000) (P086401)	Klimaatrobuuste inrichting Poppelsche Leij • Hydrologische randvoorwaarden voor instandhouding N2000 • 2,6 km beekherstel • 71 ha OGOR • Watersysteemherstel		**Geld:** **Tijd:** **Doelen:**
Gebiedsgerichte aanpak GGA Grenscorricor (P089401)	Uitwerken 10 ruimtelijke verankerde deelgebiedsvisies inclusief uitvoeringsstrategie.		**Geld:** **Tijd:** **Doelen:**

Zandleij, brede aanpak			Verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd in de riolering, op rwzi Tilburg en in de Zandleij. Een onderdeel is de pilot Bronaanpak rwzi Tilburg vanuit de Schone Maaswaterketen. De stand van zaken van deze onderzoeken zijn in december 2024 tijdens de Zandleijdag gedeeld met bestuurders van waterschap en gemeenten, professionals op het gebied van water en met de aanwonenden van de Zandleij. De resultaten van de onderzoeken verwachten we in april compleet te hebben. Van deze deelonderzoeken wordt een samenvattend rapport geschreven. Daarnaast wordt geïnvesteerd in het testen van twee innovaties (Nanobubbels en Instream river training). In 2025 zullen we ook weer verder investeren in de samenwerking met de inwoners van het stroomgebied, dit in afstemming met de reeds lopende gebiedsprocessen zoals Landschapspark Pauwels. Evenals versterking van de bestuurlijke samenwerking middels een intentieverklaring.

2. Beleidsveld Waterketen

Het beleidsveld Waterketen omvat de bouw, beheer en onderhoud van de zuiveringstechnische werken, de beheersing van lozingen en beleid, innovatie en strategie m.b.t. zuiveringsbeheer.

De zuiveringen presteren onverminderd goed. De wettelijke eisen vanuit het Activiteitenbesluit worden overal gehaald. Om vanuit de zuiveringen niet belemmerend te zijn voor de KRW kent het waterschap eigen streefwaarden voor alle RWZI's die strenger zijn dan de wettelijke normen. Voor 6 van de 8 zuiveringen worden die normen sowieso gehaald en voor 2 zuiveringen worden alle zeilen bijgezet om dat ook te realiseren.

Er loopt een pilot Assemanagement om planning en risico's beter te beheersen. Deze pilot betreft in eerste instantie de ondergrondse infrastructuur richting de RWZI Eindhoven. Vóór de zomer 2025 worden de uitkomsten gepresenteerd. De verwachting is dat er vanuit extra inspecties beter inzicht is wat en wanneer moet worden geprogrammeerd. De vervolgstap is dat wordt ingezet op verbreding naar alle ondergronds infrastructuur en alle bovengrondse installaties.

De JEV voor investeringen is bijgesteld op nieuwe ingeschatte data voor ingebruikname. Risico bij realisatie blijft de inzet van externe inzet als aanvulling op de interne capaciteit. De beschikbaarheid van externe inhuur sluit niet altijd bij onze vraag. We zetten in op een stabiele investeringsomvang Waterketen tussen € 60 en € 65 mln. per jaar. Met deze lijn doen we geen afbreuk aan de doelstellingen van instandhouding en schoon water. De ambitie blijft gelijk, wel met hier en daar een latere ingebruiknamedatum.

Bovendien bieden de voortgang in veiligheidscultuur en de focus op duurzame inkoop- en aanbestedingsprocessen positieve vooruitzichten. Innovaties zoals AI en datamanagement dragen bij aan verbeterde processen en een scherpere besluitvorming.

Compliance en veiligheid blijft een belangrijk aandachtspunt. Er lopen diverse trajecten om de risico's te verminderen en invulling te geven aan onze ambities om een trede hoger te komen op de veiligheidsladder.

De afhandeling van schadeclaims door hoogwater in 2023 en 2024 vraagt om zorgvuldig onderzoek per perceel, wat resulteert in een langere doorlooptijd. Dit heeft de volle aandacht van de organisatie, met oog voor de begrijpelijke wens van claimanten om snel duidelijkheid te krijgen. Om hieraan tegemoet te komen, worden alternatieve processen onderzocht en wordt het huidige systeem geëvalueerd middels een klantreis. Alles is erop gericht om de dienstverlening op dit punt verder te optimaliseren.

De komende periode wordt dit project "herijking Financiële sturing & verantwoording" waaronder de herijking van de P&C cyclus en producten verder uitgewerkt en opgepakt. De interne rapportages worden aangescherpt op doelrealisatie (DIN's) en daarbij behorende risico's, benodigde bijstellingsacties en hun (financiële) impact. De P&C producten worden gaandeweg het proces hierop aangepast. Naar verwachting is dit project met het doorlopen van de P&C cyclus van één jaar afgerond.

2.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2025 voor Schoon Water

In het doelen inspanningen netwerk (DIN) zijn de doelen, het resultaat en de effecten in relatie tot de geplande activiteiten en inspanningen weergegeven. Tevens zijn de indicatoren weergegeven in blauwe bollen.

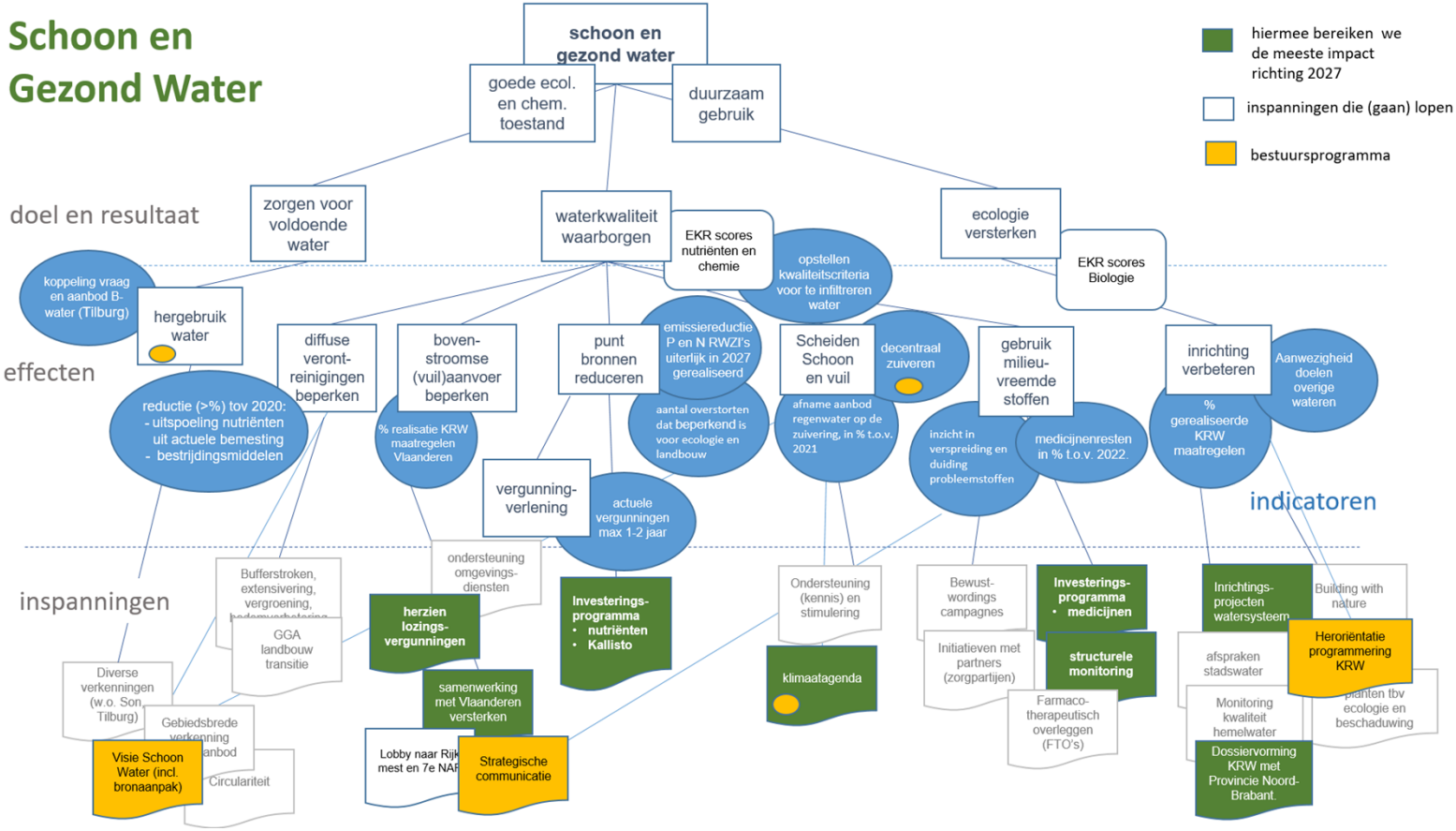

De resultaten waarover gerapporteerd wordt zijn afkomstig uit de Beleidsbegroting 2025.

Schoon Water

Visie Schoon Water

Resultaten 2027	**Resultaten 2025**	**Burap 2025-1**	**Toelichting**
De integrale visie Schoon water is bestuurlijk vastgesteld en geïmplementeerd in meerjarenplannen, financiering en uitvoering, integraal opgesteld vanuit Watersysteem en Afvalwaterketen. Gericht op Oppervlaktewater én Grondwaterkwaliteit. De ambitie is opgenomen als verantwoordelijk Waterkwaliteitsbeheerder: Hoe ver wil Waterschap De Dommel gaan en welke rollen horen daarbij.	• De leidende principes voor de visie worden met input vanuit onze partners in ons gebied aangescherpt en ter oordeels- en besluitvorming voorgelegd aan het AB in de eerste cyclus in 2025. De leidende principes, en daarmee de visie zijn breed geformuleerd en omvatten zonder dat ze specifiek benoemd zijn ook PFAS en glyfosaat. • De eerste helft van 2025 wordt een nadere concretisering gegeven in de aanpak/strategie voor vervolg: welke initiatieven en maatregelen worden samen met onze partners opgepakt en wat zijn de financiële consequenties. Dat wordt opnieuw in het BOB traject voorgelegd aan het bestuur (ook ten behoeve van Voorjaarsnota 2026-2030/Beleidsbegroting 2026).		

Kader Richtlijn Water

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
In het AB van 28 februari 2024 zijn de kaders voor het bijstellen van het KRW maatregelenpakket vastgesteld. Er zijn 3 uitgangspunten geformuleerd: 1. De projecten die reeds in uitvoering zijn, maken we af. 2. Programmering bij nieuwe initiatieven (of initiatieven die in voorbereiding zijn) is gericht op het behalen van lange termijn doelen: (grond)watersysteemherstel (breder dan enkel een bijdrage aan de ambitie van de KRW). 3. Uitzondering hierop zijn enkele kleinschalige, sectorale maatregelen die bijdragen aan de ambitie van de KRW. We blijven ons onverminderd inzetten voor een goede waterkwaliteit en watersysteemherstel om te komen tot een klimaatrobuust en toekomstbestendig watersysteem.	• In aanvulling op het landelijke Impulsprogramma KRW is door de Provincie Noord Brabant en de Brabantse waterschappen besloten een KRW Impuls Brabant op te zetten om zaken concreet te maken. Uit de KRW Impuls volgt onder andere de resterende opgave voor Brabant en de handelingsopties voor de verschillende partijen. Begin 2025 komen de resultaten van de KRW Impuls Brabant bestuurlijk aan bod. In de periode daarna worden de handelingsopties door vertaald naar een gezamenlijk werkprogramma.		
KRW maatregelen watersysteem • Uitvoeren KRW maatregelen • Dossiervorming KRW gereed (in samenwerking met collega waterschappen, Provincie Noord Brabant en Stroomgebied Maas	• KRW-inrichtingsmaatregelen: - 8 stuks vismigratieknelpunten - 11,8 km inrichten waterlopen - 892 ha NNP • Eén van de onderdelen van de KRW Impuls Brabant is de dossiervorming KRW. Begin 2025 is er een eerste overzicht gereed van welke besluiten wanneer in de tijd genomen zijn en op welke punten ingebrekestelling mogelijk kan zijn.		• Ten opzichte van de inschatting in de BB2025 zijn enkele projecten vertraagd. Het project P019903 Beekherstel Groote Beerze traject 2 (en de daarbij behorende prestaties) is eerder al vertraagd. Inmiddels is het projectplan definitief vastgesteld, maar is ook duidelijk dat er beroep is ingesteld. Met medeweten van het Dagelijks Bestuur is

			besloten om, ondanks het lopende beroep, de aanbesteding voor de uitvoering te starten. Hierdoor kan een groot deel van het project nog in 2025 gerealiseerd worden (tenzij er een voorlopige voorziening wordt aangevraagd). De volledige oplevering zal echter pas in 2026 plaatsvinden, waardoor het geheel aan prestaties is doorgeschoven naar 2026. • Het project P034006 BHS Run Schaiksedijk/Stevert is al eerder vertraagd. Inmiddels is het projectplan definitief vastgesteld, maar is ook duidelijk dat er beroep is ingesteld. Afhankelijk van de behandeling door de Raad van State kan de uitvoering verder worden vertraagd, waardoor het niet mogelijk zal zijn om de genoemde prestatie in de BB2025 ook daadwerkelijk te realiseren. Vooralsnog wordt oplevering pas verwacht in 2026. • Eerste overzichten in concept gereed. Wordt in Q2 in bestuur gebracht.

Emissiereductie N en P RWZI's

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
RWZI Eindhoven Vanwege de goede zuiveringsprestaties door de verbeteringen over de afgelopen jaren op RWZI Eindhoven, worden hier vooralsnog niet de eerder geprogrammeerde aanvullende nageschakelde technieken uitgevoerd. De bestaande RWZI zetten we nu maximaal in voor nutriëntenverwijdering met aangescherpte lozingseisen die zijn afgeleid met de KRW Verkenner. Met oog op de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater wordt ingezet op een combinatie van verwijdering van nutriënten en verwijdering van medicijnresten/ microverontreinigingen met betere prestaties en een lagere klimaat footprint zodat deze omvangrijke investering meer toekomstvast en duurzamer kan worden dan met huidige stand van techniek mogelijk is. De uitvoering van die maatregelen vraagt nadere ontwikkeling en innovatie en wordt na 2027 gerealiseerd	RWZI Eindhoven Sturen op de beoogde prestaties cf. nieuwe streefwaarden voor deze RWZI (N=4 mg-N/l en P=0,4 mg-P/l 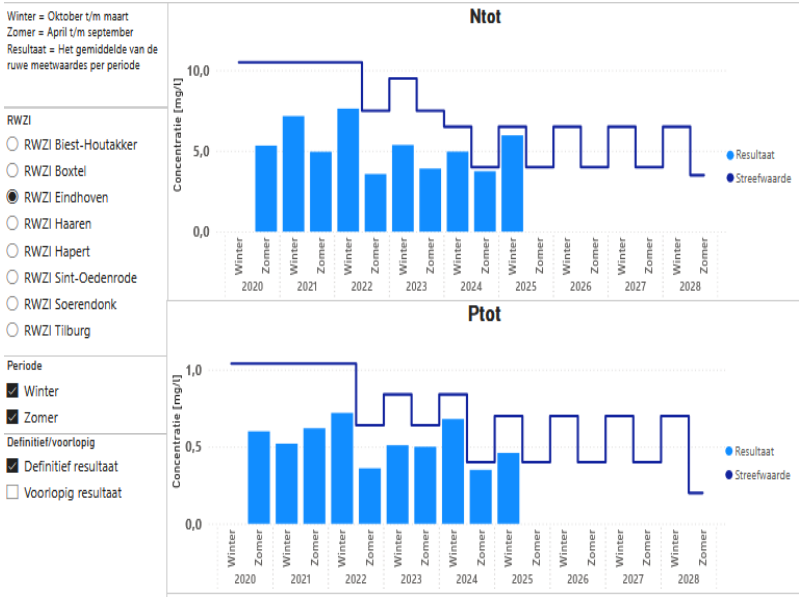		

Emissiereductie N en P RWZI's

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
RWZI Tilburg Voor RWZI Tilburg zijn naar verwachting wel extra maatregelen nodig na de ombouw van de beluchting die nu gerealiseerd wordt. Dit zal naar verwachting een aanzienlijke prestatieverbetering geven vanaf 2025, die echter nog onvoldoende zal zijn voor de KRW waardoor hier aanvullende maatregelen wel nodig zijn. Extra maatregelen zijn nodig om te komen tot een lagere belasting met N en P. Deze maatregelen worden genomen in synergie met verwijderen van nieuwe stoffen. Dit is met de huidige inzichten het meest geschikt om de bestuurlijke afspraken voor aanpak van nieuwe stoffen te realiseren.	RWZI Tilburg De aanpassing van de beluchting en chemicaliëndosering wordt naar verwachting in Q2 opgeleverd; start pilot voor verwijdering nutriënten en nieuwe stoffen		
De andere RWZI's zullen naar verwachting de benodigde prestaties leveren, waarbij dit voor RWZI Biest-Houtakker niet zeker is. Vier van de andere RWZI's waren al in de eerste planperiode (2009-2015) aangepast. RWZI Biest-Houtakker was daarbij uitgebreid met een zandfilter voor fosfaatverwijdering. Dit presteert echter niet zoals verwacht. Op dit moment vinden procesoptimalisaties plaats om te bepalen of met de bestaande RWZI de prestaties gehaald kunnen worden. Als dit niet het geval is zullen andere maatregelen overwogen moeten worden.	RWZI Biest Houtakker Door procesoptimalisatie en na vervanging van de beluchting zal deze RWZI de prestaties voor nutriënten naar verwachting halen en lijken geen aanvullende maatregelen nodig.		

Vlaanderen

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
• Het ontvangend water vanuit België is geen beperking voor de KRW in het stroomgebied van De Dommel • Het water wat vanuit de Nete naar Belgie stroomt is geen beperking voor de KRW. • In 2027 is er een gezamenlijk grensoverschrijdende visie op het regionale stroomgebied en is er een grens ontkennende stresstest uitgevoerd. Deze stresstest (wateroverlast en droogte) is de basis voor een pakket aan maatregelen en afspraken om de waterkwantiteit vanuit Vlaanderen	• Inhoudelijke afstemming VMM-WDD over de doelstellingen en de verschillen in meetmethoden en verantwoording. • In 2025 wordt een plan van aanpak opgesteld en uitgewerkt, met ondersteuning van het ministerie van I&W, voor de stresstest.		

Effluenthergebruik

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
We onderscheiden de volgende sporen op het gebied van effluent hergebruik: 1. Centraal hergebruik van het effluent uit de RWZI's (na het lozingspunt) – hiervoor pilot realiseren 2. Samenwerking met de industrie om gezuiverd bedrijfsafvalwater (effluent bedrijven) in het gebied te gebruiken (in plaats van lozen op onze RWZI's of watersysteem) 3. Decentraal hergebruik in de bebouwde omgeving	1. Bestuurlijke beeld- en oordeelsvorming over toepassing van effluent om grondwater aan te vullen. Afweging in relatie tot andere mogelijkheden. Selectie van gewenste locaties, overleg met stakeholders. 2. Zie onder *Circulaire economie en decentraal grijswater hergebruik* 3. Zie onder *Circulaire economie en decentraal grijswater hergebruik*		

Overstorten

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Aanpak urgente overstortlocaties (Kallisto) die belemmerend zijn voor het behalen van de KRW Deze locaties zijn opgenomen in het Waterbeheerprogramma 5. • In 2027 zijn de meest urgente knelpunten vanuit overstortlocaties opgelost.	• Jaarlijks wordt de voortgang gerapporteerd in de Voorjaarsnota/Burap.		
• Inzicht in het effect van gemengde overstorten op de waterkwaliteit van het oppervlaktewater en de interactie met stedelijk gebied (Stedelijke Water Opgave). • Inzicht in de eisen waar een gemengde overstort aan moet voldoen voor waterkwaliteit en Schoon Water. • Zijn met de gemeenten afspraken vastgelegd over wat en wanneer zij (eventueel in samenwerking met Waterschap De Dommel) de overstorten op orde hebben gebracht.	In 2025 wordt voor de overstorten die een onvoldoende score en matige score hebben: - gestuurd om de aanpak op te nemen in het Programma Water en Riolering van de gemeente. - zijn er met de gemeente afspraken gemaakt over de aanpak (proces e/o tijdspad e/o maatregelen) van deze overstorten. - wanneer gemeenten ,eventueel in samenwerking met De Dommel, deze overstorten op orde hebben gebracht.		

Directe lozingen

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Waterschap De Dommel heeft 39 directe lozingen vergund. Alle vergunningen voor directe lozingen zijn bezien en besloten of deze moeten worden herzien. Tijdens de actualisatie nemen we de (potentiële) Zeer Zorgwekkend Stoffen mee.	Het project loopt tot en met 2026. Gepland is om in 2025 meer dan 30 bedrijven te hebben opgepakt. Voor 25 bedrijven willen we de vergunde situatie hebben bezien en de benodigde strategie in uitvoering te hebben gebracht. Dat kan variëren van intrekken tot herzien.		Het oppakken start met het bezien. Na het bezien bepalen we de strategie en pakken we door. Er zijn veel afhankelijkheden die bepalen wanneer een dossier kan worden afgerond en kan worden beschouwd als geactualiseerd. Het is een lastig en complex traject. Medewerkers hebben tijd nodig in de samenwerking. Dit leidt mogelijk tot vertraging. Er wordt gewerkt aan herstel.

Zandleij, brede aanpak

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting

In de afgelopen jaren is het duidelijk geworden dat de waterkwaliteit en ecologie van de Zandleij te wensen over laat. Er zijn twee medewerkers onwel geworden, de bewoners van Cromvoirt maken zich grote zorgen en ook intern is er onrust. Daarnaast leven er veel verschillende beelden over de waterkwaliteit en ecologie van de Zandleij.
In het gebied en op de RWZI Tilburg zijn afgelopen jaar daarom onderzoeken uitgevoerd en bijeenkomsten georganiseerd om bewoners te informeren en met hen het gesprek te voeren.
Verschillende projecten zijn nodig om verder inzicht te krijgen in de problematiek rondom RWZI Tilburg, de waterkwaliteit en ecologie van de Zandleij. Hiervoor wordt een brede aanpak gekozen, waarin we ook de belanghebbenden in het gebied betrekken.
	• Voortgang 2024 doorzetten naar 2025. Welke sporen. Stakeholders, onderzoek en innovatie. Eerste start maken en doorzetten naar 2025.
	• In 2025 werken we de uitkomst van de Zandleijdag van december 2024 verder uit.
	• Mijlpalen in 2025 zijn het samen met het gebied komen tot een gewenst beeld van een gezonde Zandleij:
	  ○ We nemen een besluit over het realiseren van de waterharmonica in Landschapspark Pauwels;
	  ○ Verder voeren we diverse onderzoeken uit om een beter beeld te krijgen van de problematiek.		

SNB (Slibverwerking Noord-Brabant)

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De investeringen in de zogenaamde speerpunt projecten: fosfaatterugwinning, stikstofterugwinning en upgrade lijn 1 + 4 worden gecombineerd. De verwachting is dat dit voorstel in het 2e kwartaal van 2025 ter besluitvorming voorgelegd kan worden aan de aandeelhoudende waterschappen. Besluitvorming betreft zowel de governance (oprichting BV fosfaatterugwinning) als de financiering (bijstorting en garantstelling door aandeelhouders). Een eventuele bijstorting in 2025 komt onder de financiële vaste activa op de balans en heeft derhalve zeer beperkte gevolgen voor de exploitatiebegroting (rentelasten over de financiële vaste activa).		

Ondergrondse infrastructuur

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De ondergrondse infrastructuur krijgt een primaire focus binnen assetmanagement. Binnen de ondergrondse infrastructuur wordt door Riool-Zuid een prominente plaats ingenomen. Er is inmiddels goed zicht op grote delen van dit tracé en dit uit zich in diverse onderhanden projecten. Maar voor het stuk richting de RWZI Eindhoven en het deel bovenstrooms richting België is nader onderzoek nodig. Daarom vindt in 2025 een algehele tracéstudie plaats, teneinde tot onderhouds- en investeringsscenario's te komen.		

2.2. Nadere toelichting bij Schoon Water

KRW-maatregelen – Schoon Water

In de Beleidsbegroting 2025 is een inschatting gemaakt van de prestaties die in 2025 geleverd zouden worden. De volgende tabel geeft hier inzicht in:

	P068712 RK Klotputten	P034006 BHS Run Schaiksedijk/Stevert	P034702 Vencompl. Leenderbos en Tong.reepdal	P019903 Beekherstel Groote Beerze traject 2		P034804 NNP bij Elshouters- t Heike	P035701 Vispassage Opwettense Watermolen	P051418 Hoogwatermaatregelen St. Oedenrode	P085606 EVZ Bruggerijt	
KRW inrichten waterlopen		4,5	3	2,4						**9,9 km**
KRW vismigratie knelpunten		5		2			1			**8 stuks**
KRW Natte Natuurparel		134,3	603			155				**892,3 ha**
Waterconservering										**n.t.b.**
EVZ									1,9	**1,9 km**
(Regionale) keringen	1							1		**2 stuks**

	P068712 RK Klotputten	P034006 BHS Run Schaiksedijk/Stevert	P034702 Vencompl. Leenderbos en Tong.reepdal	P019903 Beekherstel Groote Beerze traject 2	P034804 NNP bij Elshouters- t Heike	P035701 Vispassage Opwettense Watermolen	P051418 Hoogwatermaatregelen St. Oedenrode	P085606 EVZ Bruggerijt	
	Totaal								
KRW inrichten waterlopen		-	3	-					**3 km**
KRW vismigratie knelpunten		-		-		1			**1 stuks**
KRW Natte Natuurparel		-	603		-				**603 ha**
Waterconservering									**n.t.b.**
EVZ								1,9	**1,9 km**
(Regionale) keringen	1						1		**2 stuks**

Ten opzichte van de inschatting in de BB2025 zijn enkele projecten vertraagd. Hierover is eerder al een winstwaarschuwing afgegeven:

1. Het project P019903 Beekherstel Groote Beerze traject 2 (en de daarbij behorende prestaties) is eerder al vertraagd. Inmiddels is het projectplan definitief vastgesteld, maar is ook duidelijk dat er beroep is ingesteld. Met medeweten van het Dagelijks Bestuur is besloten om, ondanks het lopende beroep, de aanbesteding voor de uitvoering te starten. Hierdoor kan een groot deel van het project nog in 2025 gerealiseerd worden (tenzij er een voorlopige voorziening wordt aangevraagd). De volledige oplevering zal echter pas in 2026 plaatsvinden, waardoor het geheel aan prestaties is doorgeschoven naar 2026.

2. Het project P034006 BHS Run Schaiksedijk/Stevert is al eerder vertraagd. Inmiddels is het projectplan definitief vastgesteld, maar is ook duidelijk dat er beroep is ingesteld. Afhankelijk van de behandeling door de Raad van State kan de uitvoering verder worden vertraagd, waardoor het niet mogelijk zal zijn om de genoemde prestatie in de BB2025 ook daadwerkelijk te realiseren. Vooralsnog wordt oplevering pas verwacht in 2026.

We constateren dat we ondanks de aanzienlijke investeringen en alle inspanningen niet alle doelen zullen halen in 2027 en dat voor een aantal doelen doelbereik voor nog vele jaren een flinke inspanning vraagt van alle samenwerkende partners. De volgende grafieken tonen de te verwachte prestatiesgraden de komende jaren.

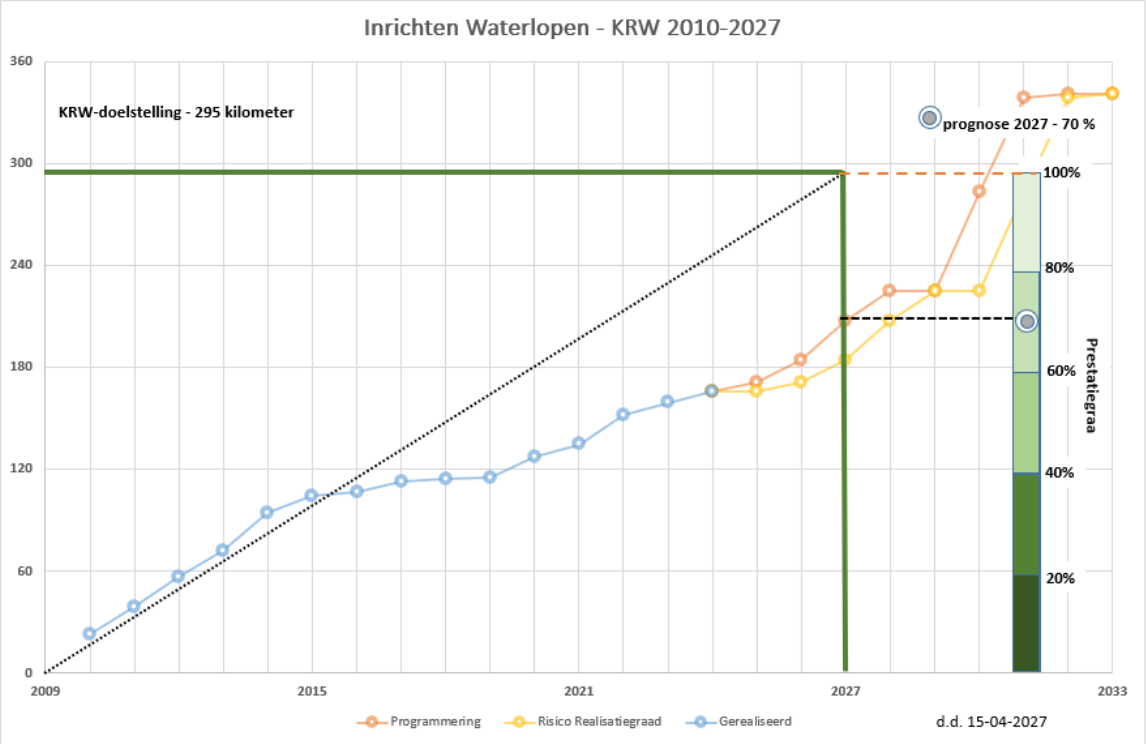

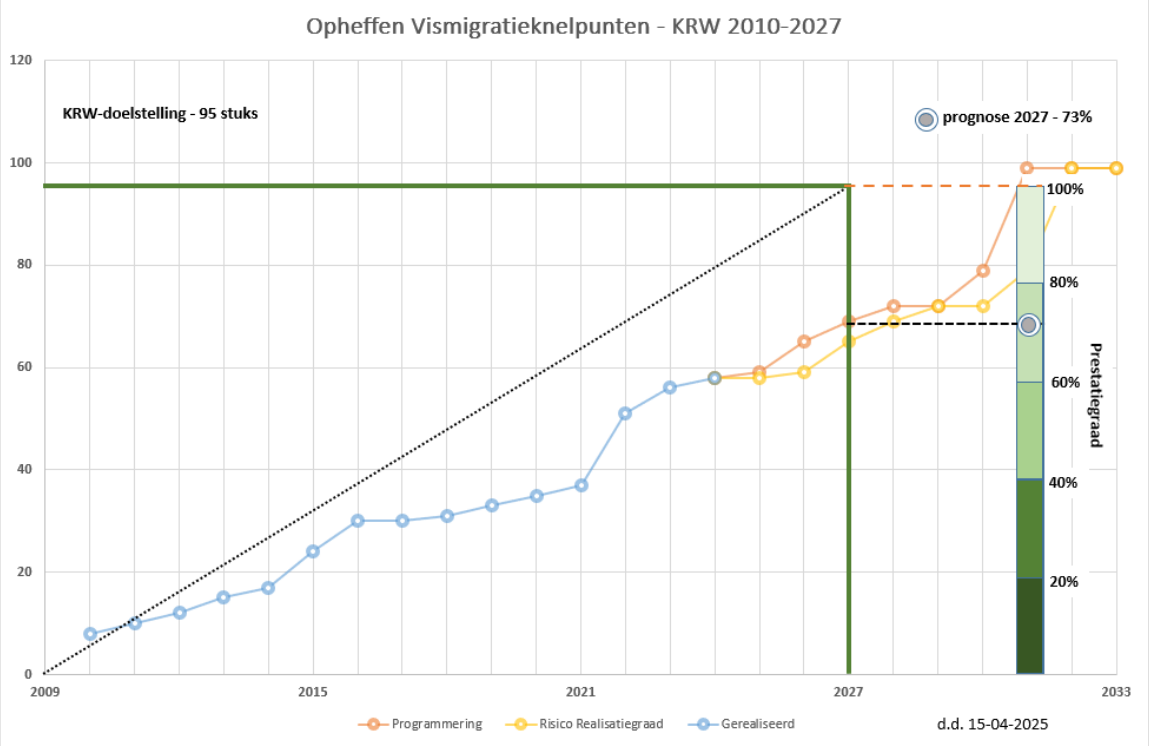
Opheffen Vismigratieknelpunten - KRW 2010-2027
KRW-doelstelling - 95 stuks
prognose 2027 - 73%
120
100
80
60
40
20
0
2009
2015
2021
2027
2033
100%
80%
60%
40%
20%
Prestatiegraad
Programmering
Risico Realisatiegraad
Gerealiseerd
d.d. 15-04-2025

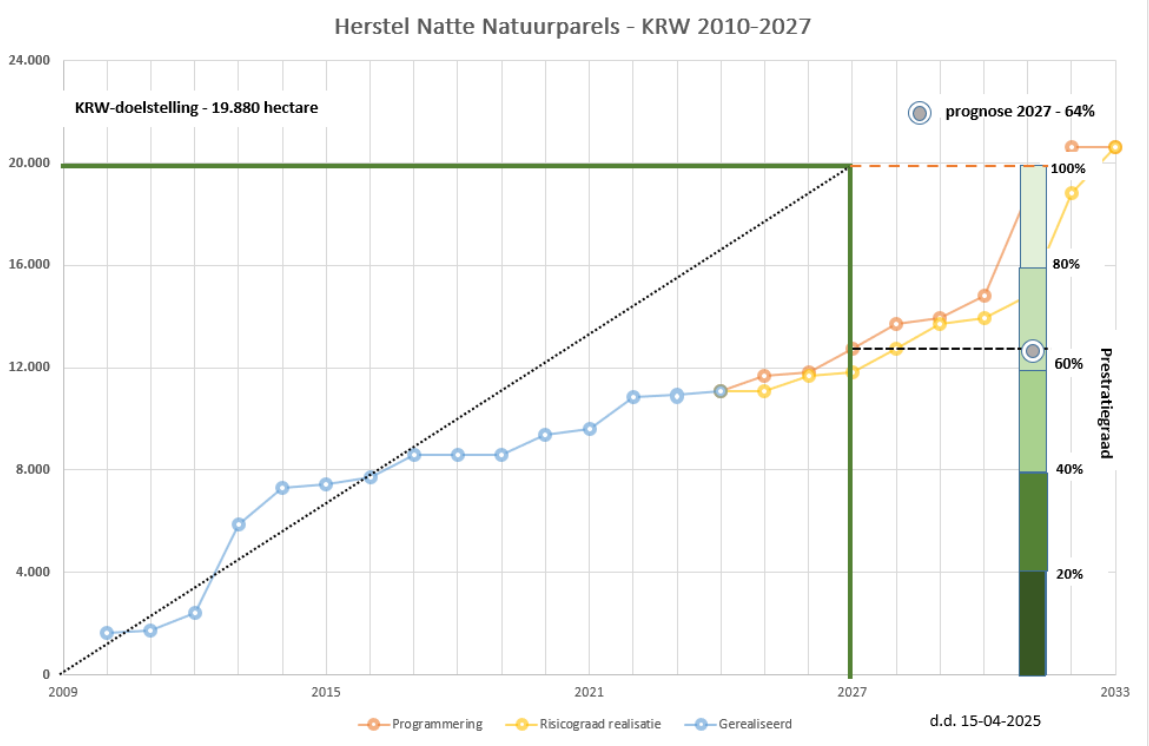
Herstel Natte Natuurparels - KRW 2010-2027
KRW-doelstelling - 19.880 hectare
prognose 2027 - 64%
24.000
20.000
16.000
12.000
8.000
4.000
0
2009
2015
2021
2027
2033
100%
80%
60%
40%
20%
Prestratiegraad
Programmering
Risicograad realisatie
Gerealiseerd
d.d. 15-04-2025

Activiteitenbesluit en Streefwaarden:

Activiteitenbesluit met betrekking tot grenswaarden voor de gemeten meetwaarde (concentratie)				
Zuiveringseenheid	Bestemming	Parameter	Aantal waarschuwingen	Aantal overtredingen
RWZI Biest-Houtakker	Reusel	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Boxtel	Dommel	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	1 (OB)	0
RWZI Eindhoven	Dommel	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Haaren	Essche Stroom	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Hapert	Grootte Beerze	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Sint-Oedenrode	Dommel	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Soerendonk	Buulder Aa	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	0	0
RWZI Tilburg	Zandleij	Ntot/Ptot/CZV/BZV/OB	1 (OB)	0
Totaal			2	0

Het activiteitenbesluit wordt voor 100% gehaald. De nieuwe streefwaarden (wat moet een RWZI halen om geen belemmering te zijn voor de KRW) werken met halfjaar cijfers (okt t/m mrt). Op 2 parameters zijn de winterwaarden overschreden.

- RWZI Haaren heeft met 6,5 mg/l Ntot net niet de streefwaarde gehaald (6,0 mg/l) De instellingen tussen goede slibbezinking in combi met Ptot en Ntot verwijdering blijft een complex en gevoelig systeem.
- Rwzi Tilburg heeft vanaf de kerst een moeilijke N-tot verwijdering. Met een half jaarcijfer van 12 mg/l wordt de streefwaarde van 10 mg/l niet gehaald. De deelstroombehandeling is geënt met slib, maar nog niet op gewenst %. Hier is meer entslib besteld. Er wordt onderzoek gedaan naar de CZV/N belasting in het influent (een C-bron dosering laat een pos effect zien). Ook de bouwwerkzaamheden en reparaties aan de rooster en werkzaamheden bij gemeente hebben invloed op aanvoer en onderdelen en daarmee op de prestatie. iI de afgelopen maand is ook legionella geconstateerd. Het draaiboek voor veilig werken bij Legionella heeft er voor gezorgd dat enkele aanpassingen aan biologie zijn uitgesteld. Inmiddels met alle acties zijn de cijfers weer goed op rwzi Tilburg.

Rwzi Eindhoven heeft alle eisen en streefwaarden gehaald. Dit ging niet makkelijk. Project werkzaamheden, waarbij verkeerde aansluitingen schade aan 2 bruggen van VBT heeft gegeven, heeft gezorgd voor extra werkzaamheden. Voor de kerst was 1 VBT weer werkend gekregen en begin jan de 2e. Geen eenvoudige klussen met effect op de prestatie, maar die is binnen de streefwaarden gebleven.

Slibafvoer:

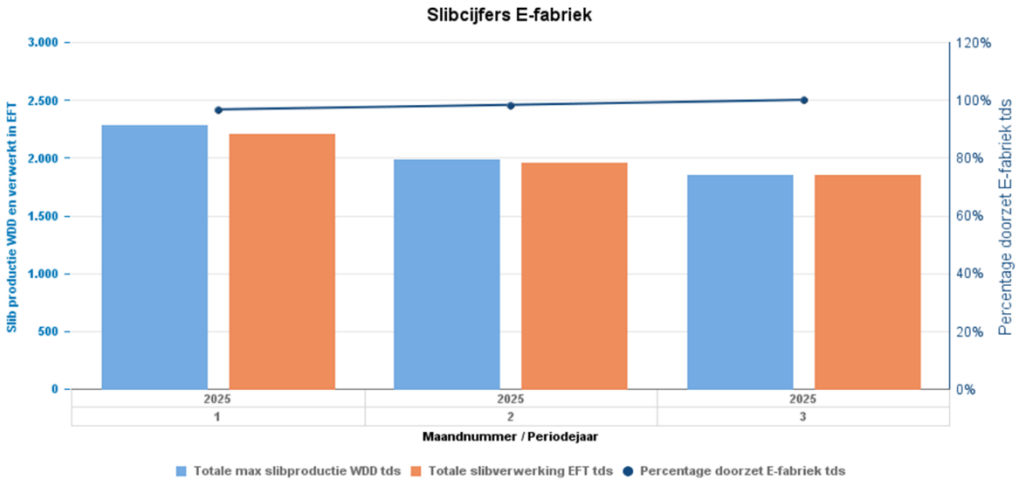

Slibverwerking EnergieFabriek jan t/m mrt 2025	Bestemming	Product	m³	ton ds	ds%
Rwzi Tilburg	Tilburg	Primair slib	29.634	1.370	4,6
	Tilburg	Secundair slib	13.690	666	4,9
Rwzi Biest Houtakker	Tilburg	Ingedikt slib	3.894	223	5,7
Rwzi Haaren	Tilburg	Ingedikt slib	3.858	194	5,0
Svi Mierlo *	SNB en Tilburg	Ontwaterd slib	17.428	3.665	21,0
Totale slibproductie ws de Dommel			68.504	6.117	8,9
Svi Mierlo	Tilburg	Ontwaterd slib	16.888	3.554	21,0
Svi Mierlo aandeel verwerkt	Tilburg	Ontwaterd slib	97%	97%	
Slib verwerkt door E-fabriek			67.963	6.007	8,8
Slib verwerkt door E-fabriek % van totaal			99%	98%	
Afzet naar SNB					
Rwzi Tilburg	SNB	Ontwaterd slib	12.278	3.117	25,4
Svi Mierlo	SNB	Ontwaterd slib	541	110	20,4
Slibafzet totaal			12.819	3.228	25,2

** SVI Mierlo slibproductie is inclusief slib van rwzi Eindhoven, Boxtel, Hapert, Sint-Oedenrode en Soerendonk*

2.3. Exploitatie en investeringen beleidsveld Waterketen

Exploitatie:

Omschrijving		Begroting 2025 na wijziging	Realisatie + verplichtingen t/m 30-4-2025	JEV 2025-1
Lasten	Rentelasten	6.868	1.456	7.093
	Afschrijvingen	16.750	3.870	17.418
	Personeelslasten	169	45	188
	Goederen en diensten	35.880	24.267	36.278
Totaal	**Lasten**	**59.667**	**29.638**	**60.978**
Baten	Opbrengsten van derden	3.204	-833	3.204
	Bijdragen	28	-9	38
Totaal	**Baten**	**3.232**	**-842**	**3.242**
Totaal Nettolasten (inclusief correctie onzekerheden 4%)		**-56.435**	**-30.480**	**-57.736**
	Nagekomen posten	0	0	0
Totaal		**-56.435**	**-30.480**	**-57.736**

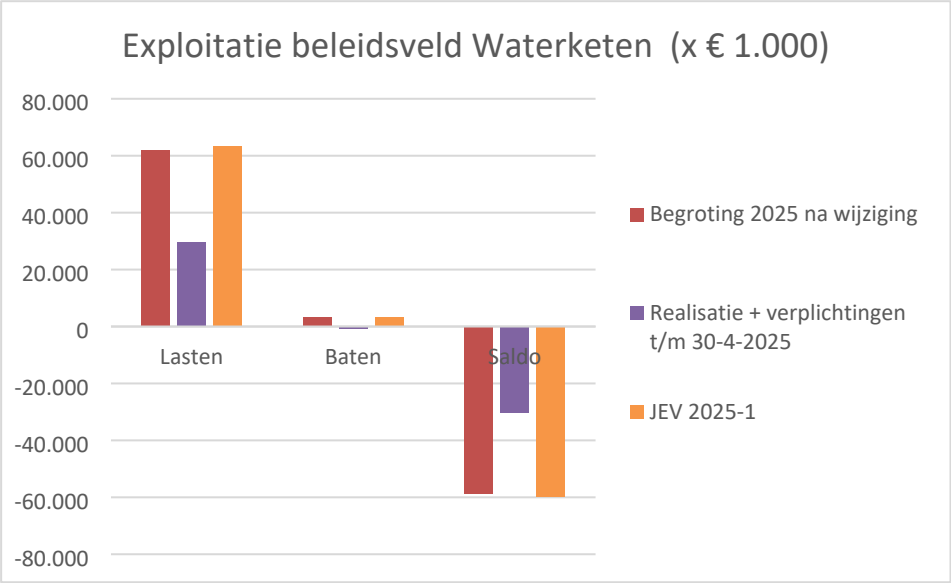

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen

Kapitaallasten
De kapitaallasten (rentelasten en afschrijvingen) zijn ca. € 0,9 mln. hoger ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door het 6 maanden eerder in gebruik nemen van het project Aeratie + Chemicaliën op Rioolwaterzuivering (RWZI) Tilburg.

Goederen en diensten
De post goederen en diensten is ca. € 0,4 mln. hoger dan geraamd in de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- Onvoorziene extra inkoop van C-bron en entslib voor RWZI Tilburg € 0,3 mln.

Investeringen:

Beleidsveld Waterketen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Realisatie t/m 30-04-2025	JEV 2025-1
Bruto investeringen	98.719	12.280	66.469
Inkomsten	-7.594	-434	-5.656
Netto investeringen	**91.125**	**11.846**	**60.813**

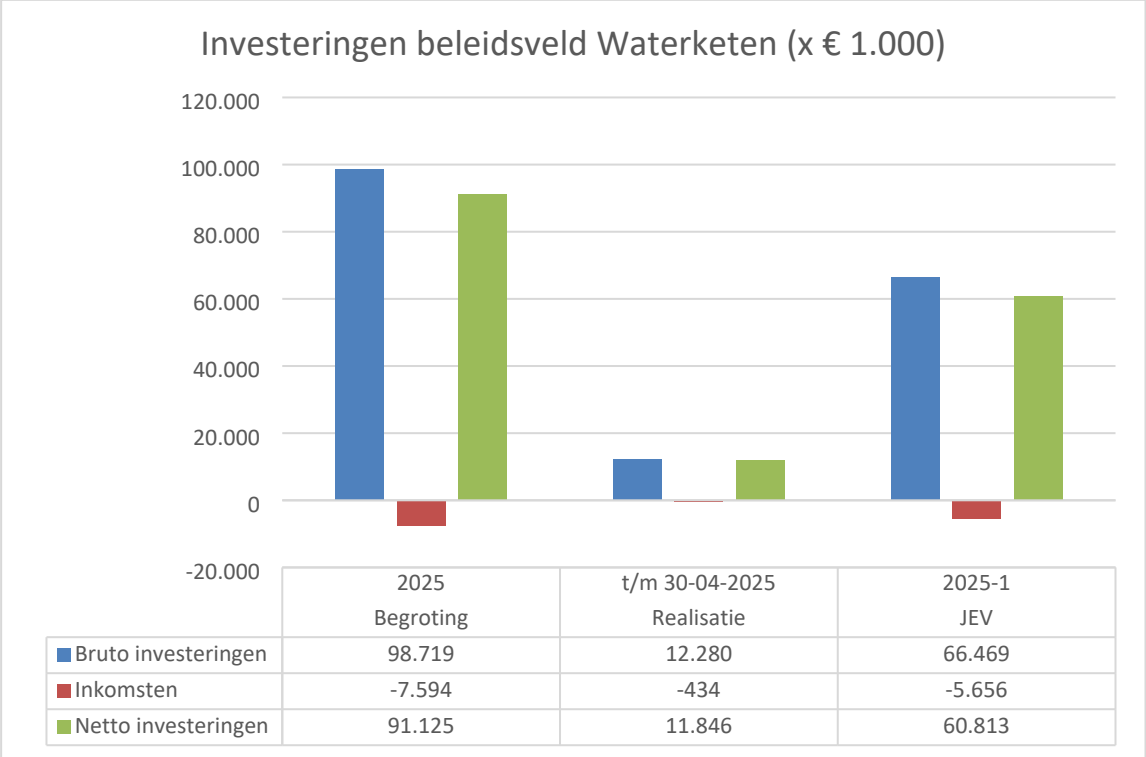

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen

Bruto uitgaven
De daling van de bruto investeringen (€ - 32,2 mln.) wordt met name veroorzaakt door projecten op Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Tilburg - € 18,5 mln. en Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Eindhoven en Slibverwerkingsinstallatie (SVI) Mierlo - € 11,8 mln. Wat onder andere veroorzaakt wordt door het wijzigen van de ingebruikname datum van deze projecten naar een datum die aansluit bij een realistische uitvoeringsplanning.

De daling van de bruto kosten door projecten Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Tilburg:
- Latere realisatie Nooduitlaat Tilburg - € 2,9 mln., dit zie je ook bij de inkomsten terugkomen.

- De werkzaamheden op de RWZI Tilburg voor groot onderhoud Mechanische zuivering waaronder VBT's (voorbezinktanks), influent gemaal en roostergoed zijn vertraagd mede door studie naar in standhouden huidige mechanische zuivering of nieuwbouw. De financiële impact op de jaareindeverwachting is ca. - € 12,1 mln.
- Huisvesting van bedrijfsgebouw RWZI Tilburg is in voorbereiding. De ontwerpfase is vertraagd. Circa 2028 zal gestart worden met de uitvoering. De financiële impact op de jaareindeverwachting is - € 1,8 mln.
- LTAP Effluentdebiet Meter, raming is naar beneden bijgesteld (financiële impact op jaareindeverwachting is - € 0,8 mln.

De daling van de bruto kosten door projecten Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Eindhoven:

- De werkzaamheden op de RWZI Eindhoven voor influentgemaal en roostergoed RWZI Eindhoven zijn vertraagd - € 4,1 mln.
- Het projectontwerp van de SVI Mierlo neemt meer tijd in beslag dan verwacht, waardoor er later wordt gestart met de realisatie. Hierdoor is de ingebruikname datum naar achteren verplaats - de financiële impact op de jaareindeverwachting is - € 7,0 mln.

De daling van de bruto kosten door projecten Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Boxtel:

- De renovatie van het bedrijfsgebouw RWZI Boxtel is vertraagd en doorgeschoven naar 2026 en 2027. De financiële impact op de jaareindeverwachting is € - 3,9 mln.

De daling van de bruto kosten door projecten Transportsystemen:

- Het project Onderhoud Riool Zuid is in de jaareindeverwachting 2025 met € 2,2 mln. toegenomen door indexatie, extra inhuur TPI, hogere advieskosten en de inkoop van materialen om de projectplanning te realiseren.
- Het project Herstel Koker Aalst kent vertraging in de voorbereidingsfase, waardoor er € - 8,1 mln. doorschuift naar 2026.

De onzekerheidsmarge is verminderd met € 10,5 mln. omdat meer bekend is geworden over de kosten van projecten in de huidige jaarschijf 2025.

Inkomsten

De inkomsten zijn in de jaareindeverwachting ca. € 1,9 mln. lager dan in de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door een verlaging van de kosten en dus ook opbrengsten van het project Effluentpunt en debietmeter Tilburg € 0,7 mln. en vertraging van Nooduitlaat Tilburg € 1,2 mln.

2.4. Kansen/risico’s en getroffen beheersmaatregelen

De volgende kansen en risico’s zijn relevant voor het Beleidsveld Watersysteem. In de P&C cyclus wordt over de actualiteit hiervan gerapporteerd:

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Voortgang realisatie inrichtingsdoelen en behalen Kaderrichtlijn Water Grondbeschikbaarheid en draagvlak (procedures) zijn de belangrijkste risicofactoren. De beheersmaatregelen zijn de aangepaste grondstrategie, de inzet op strategische communicatie en omgevingsmanagement.		
Zandleij De brede aanpak Zandleij is een combinatie van concrete maatregelen en een brongerichte aanpak met andere partijen. Het slagen van de brede aanpak is afhankelijk van de inzet van medeoverheden. Ook omvat de brede aanpak een participatietraject met de omgeving. Risico’s zijn de betrokkenheid en samenwerking van medeoverheden en het draagvlak in de omgeving doordat er op de korte termijn mogelijk onvoldoende resultaten mogelijk of zichtbaar zijn. De beheersing is een zorgvuldige, open en transparante communicatie waar de complexiteit en onzekerheden onderdeel van zijn. De samenwerking met andere overheden zal de komende periode verkend gaan worden.		
Ondergrondse infrastructuur In 2025 vindt een tracéstudie plaats voor het gehele traject van Riool-Zuid vanaf de Belgische grens tot aan de RWZI Eindhoven. Hieruit volgen onderhouds- en investeringsscenario’s die bestuurlijk worden voorgelegd. Afhankelijk van wat bij nadere inspecties naar voren komt kunnen de kosten voor onderhoud dan wel investeringen sterk variëren. Er zijn dan eventueel nadere afwegingen nodig in tempo of prioritering.		Een pilot is uitgevoerd voor Asset Management gericht op Riool-Zuid. Hiermee zijn en worden de prestaties, kosten en risico’s in beeld gebracht als basis voor integrale, onderbouwde beslissingen. Terwijl in diverse projecten hard wordt gewerkt aan Riool-Zuid zijn er momenteel risico’s die niet op korte termijn kunnen worden gemitigeerd. De kwaliteit van de informatie wordt nog verbeterd voor voldoend onderbouwde meerjarenplanning en -ramingen.

2.5. Majeure projecten

Onderstaande projecten zijn in de Beleidsbegroting 2025 als majeur aangemerkt:

Majeure projecten	Totaal projectresultaat	Burap 2025-1	
P079600Aanpassingen rioolwaterzuiveringsinstallatie Boxtel	Instandhouden RWZI. Schoon water.	 	**Geld:** **Tijd:** **Doelen:**
P069303 Aeratie + Chemicaliëndosering rioolwaterzuiveringsinstallatie Tilburg	Instandhouden RWZI. Schoon water.	 	**Geld:** **Tijd:** **Doelen:**

Majeure projecten	Totaal projectresultaat	Burap 2025-1	Toelichting
P069304 Mechanische Zuivering rioolwaterzuiveringsintallatie Tilburg	Instandhouden RWZI. Schoon water.	 	**Tijd:** Na de scenariostudie wordt in april 2025 het schetsontwerp met een ambtelijk advies voor variantkeuze aan het DB voorgelegd. Daarna kan de **Geld:** **Doelen:**
P077007 Pilot Nieuwe stoffen N en P ten behoeve van medicijnrestverwijdering	Schoon water.	 	**Tijd:** **Geld:** **Doelen:**
P077201 Groot onderhoud voorbezinktanks (VBT's) rioolwaterzuiveringsinstallatie Eindhoven	Instandhouden RWZI.	 	**Tijd:** **Geld:** **Doelen:**

Majeure projecten	Totaal projectresultaat	Burap 2025-1	Toelichting
P085501 Nieuwe stoffen Hapert (Ozoninstallatie op de rioolwaterzuivering)	Schoon water.	 	**Tijd:** In de afgelopen periode heeft de installatie gedraaid volgens de normale bedrijfsvoering. De laatste fysieke aanpassingen om de ozonlekkage op te lossen moeten nog worden aangebracht (langere levertijd). Ondertussen zijn aanpassingen aan de pompinstellingen gedaan en wordt voor het opstarten actief lucht afgezogen via de ozondestructor. Gevolg is dat er geen ozon meer gemeten is aan de kant van het waterslot. De installatie is in bedrijf met extra veiligheidsmaatregelen. Inmiddels zijn verschillende monsters genomen om het rendement te meten, alleen de resultaten zijn nog niet bekend (dit duurt enige tijd). Verwachting mbt het opleveren van de installatie is Q3 2025. De deadline voor de aanvraag van de subsidieregeling is gehaald. **Geld:** Met het huidige inzicht blijft het project binnen raming. **Doelen:** Het doel van het project is het verwijderen van 70% medicijnresten. De installatie is zo ontworpen dat dit doel wordt gehaald.
P084701 Renovatie en uitbreiding slibverwerkingsinstallatie Mierlo	Instandhouden slibverwerking.	 	**Tijd:** Momenteel wordt het DO (definitief ontwerp) afgerond. De verwachting is dat dit mei 2025 gereed zal zijn. **Geld:** Op basis van de laatste voorlopige raming is er sprake van een overschrijding van de BB2025. Dit is om de volgende redenen: - Meer nieuwbouw, minder hergebruik. - Scope uitbreiding met oa centraatbuffer. Deze vlakt de piek uit voor de RWZI. - Prijsstijgingen in de markt. **Doelen:** De vertraging (door langere doorlooptijd ontwerpfase) heeft geen effect op het doel.

Majeure projecten	Totaal projectresultaat	Burap 2025-1	Toelichting
P071208 Onderhoud Riool Zuid Tp44-Tp32 (Zuid-Eindhoven – Stratumse heide en Riel)	Instandhouden transportstelsel Schoon water.	 	**Tijd:** **Geld**: **Doelen:**
P088401 Herstel koker 38TS51-TS50 (Zuid Eindhoven)	Instandhouden transportstelsel Schoon water.	 	**Tijd:** Een groot deel van 2025 zal nodig zijn om de herstelwerkzaamheden voor te bereiden met het huidige bouwteam met het oog op een start van de herstelwerkzaamheden in het najaar van 2025. Er is de nodige aandacht voor omgevingsmanagement om zaken als onderzoeken, vergunningen en de afstemming met de golfbaan in goede banen te leiden. Intussen er een tijdelijke pompinstallatie opgebouwd om de afvoerfunctie van de beschadigde rioolleiding te borgen Het team werkt aan de planning en mogelijkheden voor een vlotte start van de uitvoering van de herstelwerkzaamheden waarbij aandacht uitgaat aan juridische onderbouwing en verantwoording rondom de opdrachtverstrekking van de aanneemovereenkomst. **Geld**: **Doelen:**

3. Beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering

Het beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering omvat bestuur en externe communicatie, heffing en invordering, opstellen WBP en de ondersteuning die betrekking heeft op de totale bedrijfsvoering van de organisatie.

3.1. Resultaten/inspanningen uit Beleidsbegroting 2025

De resultaten waarover gerapporteerd wordt zijn afkomstig uit de Beleidsbegroting 2025.

Bestuurlijke vernieuwing

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
In 2024 heeft het algemeen bestuur een voorstel aangenomen met betrekking tot bestuurlijke vernieuwing. Dat besluit leidde tot de oprichting van een nieuwe commissie voor bestuurlijke vernieuwing. In de tweede helft van 2024 is reeds gestart met het scheiden van de oordeelsvormende en beeldvormende dagen, een verandering die in 2025 verder wordt verankerd in een nog vast te stellen bestuurlijke jaarkalender.		
Tevens wordt de "Dommeldialoog" verder doorontwikkeld in 2025. Deze ontwikkelingen dragen bij aan een efficiëntere en transparantere bestuurlijke werking, waarbij het algemeen bestuur voor een belangrijke mate zelf regie neemt op de kaderstellende rol. Voor 2025 staat een aantal belangrijke producten gepland, waaronder: • een nieuwe bestuurlijke bevoegdheidsregeling; • een reglement van orde voor het algemeen bestuur en de vaste commissies (RvO); • een bestuurlijke jaaragenda; • een plan van aanpak voor het door ontwikkelen van de bestuurscultuur.		

Digitale transformatie

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Met de 5 thema's uit het Informatieplan 2024-2027 van De Dommel geven we richting aan de transformatie. Onderstaande figuur is een weergave van deze thema's. Voor elk thema is een aantal oplossingsrichtingen benoemd die de komende periode (t/m 2027) centraal staan. Verbinding met de business is belangrijk. Daarom gaan we samen met de business deze thema's nader invullen en concretiseren.		

Organisatieverandering

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
In de Voorjaarsnota 2025-2030 is reeds aangegeven dat een stevige basis is gelegd voor een organisatieverandering. Via een programmatische aanpak worden noodzakelijke interventies voorbereid op het gebied van cultuur, structuur, werkwijzen en de ontwikkeling van competenties. In 2025 is een toenemend aantal interventies in uitvoering gebracht en is concreter geworden wat de veranderingen voor een ieder in zijn of haar rol betekenen.		

Personeel

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
We voorzien dat de arbeidsmarkt komende jaren krap zal blijven. Dit heeft effect op doorlooptijden bij de werving van nieuw personeel. De directie stuurt binnen het financiële kader van het personeelsbudget op passende formatieve oplossingen zodat bestuurlijke doelen behaald kunnen worden. Daarbij zien we het landelijke beeld van een meer dynamische arbeidsmarkt terug bij De Dommel. Reden dat we onze wervingscampagne intensiveren en ook nadrukkelijker investeren in het boeien en binden van onze huidige medewerkers		

Arbo en Veiligheid

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
We blijven inzetten op het verder ontwikkelen van veilig werken. Het vergroten van ons veiligheidsbewustzijn en ervoor zorgen dat omgeving en installaties waarmee gewerkt wordt op orde zijn. Dit doen we door het systematisch inzetten van onze instrumenten vanuit ons veiligheidsbeleid. Veiligheidsrisico's vanuit opgelopen achterstanden vragen nog steeds veel aandacht en capaciteit. Tevens anticiperen we op nieuwe ontwikkelingen vanwege bijvoorbeeld nieuwe investeringen. Het blijft een uitdaging om hierin een goede balans te vinden.		Het opgestelde arbojaarplan dient als leidraad voor onze inspanningen om veilig werken verder te ontwikkelen. De uitvoering van het arbojaarplan 2025 verloopt momenteel volgens planning, met een realisatiegraad van 70%. Daarnaast zien we vooruitgang op de veiligheidscultuurladder, mede dankzij een intensieve focus op participatie. Deze aanpak creëert breed draagvlak, maar vraagt tegelijkertijd meer tijd. Aandachtspunt is de doorlooptijd met betrekking tot het wegwerken van de achterstanden.

Een toekomstbestendige leefomgeving

Klimaatneutraal in 2035

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De vervolgstap is het terugbrengen van de indirecte emissies aan broeikasgassen (scope 3), dit is de uitstoot aan broeikasgassen bij derden voor het fabriceren van onze grondstoffen en producten en voor het	• Een Invloed en impact analyse voor de scope 3 emissies. • Aanpak methaanreductie sliblijn RWZI Tilburg. • Extra inzicht in de emissie aan N_2O en het reductiepotentieel.		Het onderzoek naar de scope 3 emissies staat in de tweede heft van 2025 gepland. Landelijk is een herstart gemaakt met de leergroep om

uitvoeren van diensten voor het waterschap, en het terugbrengen van de uitstoot aan methaan en lachgas in de afvalwaterketen. De komende periode spannen we ons in om deze uitstoot nader te kwantificeren. Daarbij volgen we ook de landelijke ontwikkelingen. Daar waar mogelijk trekken de waterschappen samen op. Voor de kwantificering van methaan en lachgas in de afvalwaterketen is al een belangrijke slag gemaakt.			te komen tot 80% reductie van de methaanemissie bij slibgisting. Dit draagt bij aan de mogelijke aanpak bij rwzi Tilburg. In combinatie met een mogelijke verdere optimalisatie van de slibgisting wordt dit onderzocht. M.b.t. de emissie aan N_2O wordt in 2025 metingen verricht bij rwzi Tilburg en onderzocht of aanvullende relevante emissiebronnen aanwezig zijn naast de beluchte actiefslibtanks.

Op basis van de kwantificering worden nieuwe effectieve maatregelen voorgelegd om te komen tot een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Een reductie tot 0 is niet haalbaar, zodat ook ingezet wordt op het vastleggen/voorkomen van kort-cyclisch CO2, als de productie van vloeibaar CO2 uit biogas op de RWZI Tilburg en de inzet van maaiafval als bodemverbeteraar. Voor de periode 2025-2028 wordt een klimaat- en energie-efficiencyplan (KEEP) opgesteld met een doorkijk naar de beoogde inspanning tot 2035 voor een klimaatneutrale bedrijfsvoering	• Een doorkijk naar 2035 als aanvulling op de KEEP 2025-2028. • Invoering nieuwe handboek CO2 prestatieladder en klimmen op de ladder zal helpen op weg naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Momenteel zijn we gecertificeerd op niveau 3 van de CO2 prestatieladder. We maken inzichtelijk wat nodig is om invulling te geven aan het voorstel om uiterlijk in 2030 op niveau 5 gecertificeerd te zijn. • Uitrol opwek hernieuwbare energie op alle locaties waar mogelijk. Ook energiebesparing en gasloos wordt meegenomen in alle renovatie en nieuwbouw projecten.		

Circulaire economie en decentraal grijswater hergebruik

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Voor het thema circulaire economie zal een visie worden opgesteld voor de lange termijn met o.a. de inzet van grondstoffen en verwaarding vanuit de waterschapstaken en met de omgeving. Ook krijgt implementatie van duurzaam opdrachtgeverschap verder vorm. Voor de kortere termijn zijn kansen ('het laaghangend fruit') geïdentificeerd en worden opgepakt.	• De visie Circulaire Economie is goedgekeurd en klaar voor implementatie. Duurzaam Opdrachtgeverschap is geïmplementeerd en in uitvoering.		
Het uitvoeren van een verkenning, ontwikkeling en besluitvorming voor pilots decentrale behandeling van grijs water. Er zijn minimaal 2 pilots uitgevoerd waarmee ervaring is opgedaan De pilots zullen dienen als een praktische testcase om ervaring op te doen, lessen te leren en beleidsaanbevelingen te formuleren voor eventuele verdere implementatie van decentrale zuiveringsinitiatieven in het beheersgebied van De Dommel. Daarbij wordt een verbinding gemaakt met woningbouwopgaven, droogte en leveringsproblemen van Brabant Water. Waterschap De Dommel zet zich, in samenwerking met de provincie, in voor het uitdragen van water en bodem sturend en voor een groter draagvlak voor waterzuinig bouwen bij Bouwplatform Brabant. We zullen daarin een activerende rol innemen om partners te vinden die samen met De Dommel een pilot aan willen gaan.	• Voldoende pilots in portefeuille om de doelstelling van 2027 te halen. • Actief uitdragen van onze doelstellingen en kansen verzilveren indien die zich voordoen. • Het vinden van een woonontwikkelingslocatie waar we een pilot uit kunnen voeren. • Omdat de ambities van BSD zijn bijgesteld sluiten deze niet langer aan bij onze doelstellingen. In 2025 wordt gezocht naar nieuwe partners. • Kansen benutten	 	Met een bouwbedrijf/ ontwikkelaar zijn we de kansen aan het verkennen en specifiek met een locatie. Daarnaast zijn we aangehaakt bij een pilot project op een evenement. De pilot Brainport Smart District was al ver in ontwikkeling. Echter zijn de ambities van BSD zijn bijgesteld sluiten deze niet langer aan bij onze doelstellingen. Het vinden van een nieuwe locatie met partners is onzeker en er grote afhankelijkheid van andere partners..

Het project Koningswei Tilburg is in ontwikkeling. Het betreft een inpandig decentrale zuivering/ grijswatersysteem in een appartementencomplex.	• Ontheffing door het ministerie wordt verstrekt voor het grijswatersysteem Koningswei. • definitieve goedkeuring van de investeerders om deze maatregel te nemen en het aan te besteden. • Contractueel vastleggen van verantwoordelijkheden van de partners en het waterschap (financieel en inhoudelijk)		

Circulaire economie en decentraal grijswater hergebruik

Resultaten 2027	**Resultaten 2025**	**Burap 2025-1**	**Toelichting**
Waterschap De Dommel verkent samen met de partners Ministerie van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit), provincie Noord-Brabant, Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gemeente Son en Breugel, Rijkswaterstaat en een industrieel bedrijf in Son of de restlozing van het bedrijf verder kan worden gezuiverd, zodat dit water in het gebied kan worden	• Eind 2024 zullen nadere bestuurlijke keuzes worden gemaakt over de mogelijk te kiezen oplossingsrichtingen. Er zal een doorstart zijn van de actualisatie van de vergunning waarin de gekozen oplossingsrichting verder wordt uitwerkt en getoetst.		Het bestuur heeft geen keuze kunnen maken over de mogelijke oplossingsrichtingen. Het waterschap heeft besloten niet langer meer te wachten met het actualiseren van de vergunning en heeft deze nu actief opgepakt

hergebruikt. Een verdiepende studie zal moeten uitwijzen of de daarvoor benodigde waterfabriek haalbaar is en/of ander alternatieven mogelijk en vergunbaar zijn. Op RWZI Tilburg is de geplande groengasinstallatie opgeleverd en ook de CO2-terugwin installatie. Met Aquaminerals worden hoogwaardige afzetkanalen in de markt gezocht en daarvoor vinden ook aanvullende kwaliteitstests plaats van de geproduceerde CO2. Het project Phario/bioplastics heeft als doel natuurlijk afbreekbare bioplastics te produceren uit afvalwater en zuiveringsslib. De huidige fase PHA2USE heeft als doel dit bij verschillende bedrijven te laten testen voor verschillende toepassingen. Dit jaar wordt besloten over een “transitiefase” van één jaar waarna een definitief besluit kan worden genomen over een commerciële productie.	• Deze hoogwaardige toepassing vraagt aanvullende kwaliteitsborging. In 2025 wordt een besluitvorming over benodigde investeringen gevraagd. • De evaluatie vindt in Q4 van 2024 plaats. Wanneer besloten wordt de transitiefase in te gaan, volgt verkenning van de productie van vetzuren bij SVI Mierlo.		• Op dit moment is er geen aanleiding om op korte termijn te investeren. Dit vanwege ontwikkelingen in de markt (prijsvorming en afzet), kosten voor kwaliteitsborging en op handen zijnde projecten op locatie. • In de stuurgroep en de diverse DB’s is besloten verder te gaan met de transitiefase. Hiervoor zullen diverse pilots worden uitgevoerd, waaronder een bij SVI Mierlo.

Versterken van de streekeigen biodiversiteit en dierenwelzijn

Resultaten 2027	**Resultaten 2025**	**Burap 2025-1**	**Toelichting**
Om de noodzakelijke stappen richting biodiversiteitsherstel (en behalen KRW doelen) in 2030 te gaan zetten, moet het waterschap biodiversiteit en het natuurlijk watersysteem gaan zien als integraal onderdeel van de omgeving. Natuurinclusief denken en werken moet	• Een geactualiseerd Actieplan Biodiversiteit • In 2035 voldoen aan Basis Kwaliteit Natuur (BKN) • Bijdrage aan 10% Groenblauwe dooradering, met focus op inzet eigen terreinen (beheer)		De ondertekening van het Deltaplan Biodiversiteit wordt geactualiseerd Het nieuwe actieplan Biodiversiteit is in concept

de norm worden. De gedefinieerde DIN's Schoon water, Voldoende water en Droge voeten gaan er voor zorgen dat de condities zoals waterkwaliteit, inrichting en beheer voor een basiskwaliteit Natuur in 2030 op orde zijn. Het Raamwerk Biodiversiteit voor Waterschappen (van de Unie van Waterschappen 2022) is ontwikkeld om waterschappen te helpen om biodiversiteit integraal in te bedden in hun organisatie. Het raamwerk beschrijft op welke vlakken waterschappen maatregelen kunnen nemen ten behoeve van biodiversiteitsherstel. Waterschap De Dommel kan bij de uitvoering van de waterschapstaken in aanraking komen met conflictsituaties ten aanzien van het welzijn van dieren. Er is een eerste verkenning gedaan hoe andere waterschapen hiermee omgaan. In 2024 gaan we, in samenwerking met andere waterschappen een nota opstellen, waarbij zal worden ingegaan op de wettelijke verplichtingen waarin dierenwelzijn en zorgplicht zijn opgenomen.			gereed, maar nog niet bestuurlijk voorgelegd. De benodigde financiën en menskracht zal via het proces van de Voorjaarsnota worden voorgelegd. De verkenning mbt dierenwelzijn is door uitval medewerker stil komen te liggen en is inmiddels overgenomen door een andere collega en loopt nu weer.

Versterken van de streekeigen biodiversiteit en dierenwelzijn

Resultaten 2027	Resultaten 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Nieuwe gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud	• Implementatie in het onderhoud van het watersysteem		Vanaf 1 april 2025 is er een nieuwe gedragscode voor bestendig beheer en onderhoud. Gevolgen voor onderhoudswerk zijn in kaart gebracht. Praktische uitwerking loopt. Implementatie gereed wordt verwacht eind 2025.

P-budget

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
Gewijzigde wetgeving en gemaakte CAO afspraken in 2022 en 2023 hebben een financieel effect op het p-budget van ca. € 0,6 mln. Vanwege de druk op de financiële begrotingskaders is ervoor gekozen om het p-budget niet te verhogen met een zelfde bedrag, maar door gerichte sturing van de directie de effecten binnen de bedrijfsvoering van de organisatie op te vangen. Op dit moment is nog niet in te schatten of, en waar, er hierdoor knelpunten in de organisatie zullen ontstaan. Bij de Burap en de Voorjaarsnota 2026-2030 zal, indien nodig, een voorstel voor aanpassing worden gedaan		

3.2. Nadere toelichting beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering

Personeel

Hoewel de krapte op de arbeidsmarkt ook steeds meer voelbaar wordt binnen onze organisatie, lukt het nog steeds om veel openstaande vacatures succesvol in te vullen. Bij enkele functies verloopt het werven problematisch

De watertransitie vraagt echter om nieuwe competenties en specifieke kennis. Om deze ontwikkeling te ondersteunen, is er een organisatie breed leerplan opgesteld. Dit dynamische leerplan wordt via maatwerk en vooral door middel van werkplekleren geïmplementeerd. De beoogde ontwikkelbehoeften worden besproken tijdens "het goede gesprek" tussen medewerker en manager. Dit gesprek is geactualiseerd om beter aan te sluiten bij de huidige tijd en om de verantwoordelijkheden van zowel de medewerker als de manager te benadrukken.

Om tijdig te kunnen anticiperen op toekomstige behoeften, richt het management zich steeds meer op strategische personeelsplanning. Hierbij ligt de nadruk op kwalitatieve aspecten, zoals het leerplan, de impact van digitale transformatie en het omgaan met generatieverschillen binnen de organisatie.

Het eerste deel van het management development-programma is succesvol afgerond. De volgende fasen zullen meer aandacht besteden aan kwalitatieve aspecten, waaronder het verder ontwikkelen van managementvaardigheden die passen bij de gewenste leiderschapsstijl. Het vervolg zal meer gericht zijn op kwalitatieve aspecten, zoals het optimaliseren van management- vaardigheden passend bij de gewenste leiderschapsstijl.

P-Budget

	begroot	jev	saldo
salaris inc. Soc. lasten	57.283.432	55.616.481	666.951
salaris gerelateerd	857.000	903.028	46.028
flexibel inzetbaar	1.162.000	2.000.000	838.000
verkoop verlofdagen	56.000	- 300.000	- 356.000
opbrengst salaris gerelat.	- 2.134.000	- 2.691.750	- 557.750
opbrengst geactiv. uren	- 5.437.000	- 5.437.000	0
opleidingskosten	1.050.000	1.050.000	0
overig algemene p kosten	1.352.000	1.398.238	45.212
totaal	**€ 54.190.158**	**€ 53.538.987**	**€ 651.161**

Het bestuur heeft het financiële kader gesteld waarbinnen doelrealisatie moet plaatsvinden. De directie heeft binnen dit kader de verantwoordelijkheid en ruimte om personele keuzes te maken zodat de continuïteit in de bedrijfsvoering geborgd is en doelrealisatie op niveau kan blijven. Op dit moment is er een lichte onderbesteding te zien van 650K (1% van het p budget). Het betreft een eenmalige subsidietoekenning. Voor 2025 geeft het wellicht mogelijkheden om voor knellende dossiers extra capaciteit in te huren. Verder dient opgemerkt te worden dat in de beleidsbegroting vanwege wettelijke taken 200k is opgevoerd. Hiervan is per abuis 80k opgevoerd dat niet voldoet aan het criteria wettelijke taken, dit is in deze burap gecorrigeerd.

Arbo en veiligheid

Het uitgangspunt "We werken veilig of we werken niet" heeft een stimulerende werking op het veiligheidsbewustzijn en het handelen. We boeken gestaag vooruitgang op de veiligheidsbewustzijnsladder en streven ernaar om dit jaar en het volgende jaar de vierde trede te bereiken.
Het aantal gemelde incidenten is iets gedaald, met name omdat incidenten met derden minder vaak voorkomen. De inspanningen en aandacht voor de werknemers van derden, evenals de veiligheidseisen die worden gesteld bij het aanbesteden van projecten, werpen hun vruchten af. Het aantal meldingen van bevergaten blijft echter een aandachtspunt. Hoewel er tot nu toe geen letsel door bevergaten is gemeld, is de situatie nog niet ideaal.

Participatie wet

Er is een aanzienlijke stijging te zien in het aantal participatie-uren ten opzichte van 2024. Het gestelde doel is echter nog niet bereikt. Een van de redenen hiervoor is dat door de krappe arbeidsmarkt werkgevers ook actief werven binnen deze doelgroep om het arbeidstekort op te vangen. Vanaf het tweede kwartaal worden meer gespecialiseerde re-integratiebureaus ingezet.

participatie wet	Realisatie	Quotum doelstelling Overheid
2023	280 uur	52%
2024	318 uur	58%
2025	350 uur	nnb

Organisatie
Om te anticiperen op de WBP5 doelstellingen wordt er gewerkt vanuit een veranderplan. Het veranderplan krijgt steeds meer inhoud en richt zich naast het begeleiden van de watertransitie op digitale transformatie waaronder gebruik van AI, bevorderen van eigenaarschap en verantwoordelijkheden medewerkers, mede door sturing en het voeren van het goede gesprek. Bovenin loopt er een traject ten behoeve van de organisatie inrichting zodat deze optimaal de doelen en te behalen resultaten ondersteunt

Communicatie watertransitie
We ontwikkelden de landingspagina watertransitie op de corporate website door. Nieuw is een video met de watergraaf voor een brede doelgroep. We vernieuwden de pagina's bedrijven en agrariërs. En vulden ook de tijdlijn aan. Voor de verschillende stakeholdersgroepen bereiden we concrete activiteiten voor. Ook maakten we een folder over de stimuleringsregeling 'Samen beter in Waterbeheer'. Deze is fysiek en digitaal beschikbaar.

Campagne Waterslim
De focus van de campagne ligt op: plaatsen regenton, afkoppelen regenwater, biologische schoonmaakmiddelen, kleding en cosmetica zonder microplastics. Uit een onderzoek onder inwoners blijkt dat hiervoor veel potentie en een grote bereidheid is.
Net voor Pasen verstuurden we de voorjaarseditie van de nieuwsbrief Waterslim. We voeren een kleine campagne om het aantal abonnees te verhogen. Ook zetten we in op het verhogen van het aantal volgers en de interactie van onze Facebookgroep Waterslim.
We actualiseren onze handige tool de Waterschijf van Vijf. We herschrijven bestaande tips en clusteren deze slim om de hoeveelheid tekst terug te brengen. We voegen nieuwe tips toe. Ook komt er een nieuwe frisse opmaak met nieuw beeld.

Jubileum 75 jaar zuiveringswerk
75 jaar geleden kreeg Waterschap De Dommel er een belangrijke taak bij: het zuiveren van afvalwater. De Dommel was hiermee het eerste waterschap in Nederland. We geven bijzondere aandacht aan het jubileum van deze belangrijke kerntaak. Aan de hand van verleden-heden-toekomst vertellen we bijzondere verhalen rond 75 jaar rioolwaterzuivering. En het werken aan schoon water in Midden-Brabant. We doen dit samen met Erfgoed Brabant. We maken video's waarbij we het zuiveringswerk en onze medewerkers in het zonnetje zetten. En ook op onze publieksdag Zondag Waterdag is het jubileum zichbaar. Bij de jubileumactiviteiten gebruiken we een speciaal logo.

Informatievoorziening (IV)
Het Informatieplan IV 2024-2027 is in juni vastgesteld inclusief een Waterbrief. Dit plan vormt de brug van informatievoorziening naar WBP5, dit door de herinrichting van de IT governance waarbij de opgaven van de primaire processen centraal staan (Business & IT

alignment). Tevens is het plan het kompas voor de inhoudelijke ontwikkelingsaanpak met borging van de landelijke meerjaren ontwikkellijnen (o.a. vaarkaart Het Waterschapshuis).

Vanuit het Waterkenniscentrum (WKC) is gestart met het structureel inrichten van een Dommel datalaag (Datalab), in samenwerking met proces Datamanagement. Dit met als doelstelling meer waarde uit de data te halen.

We innoveren door de inzet van nieuwe technieken (bijv. artificial intelligence (AI)). Dit leidt tot procesverbeteringen en een betere besluitvorming op basis van juiste data. Hierbij werken we nauw samen met andere waterschappen en borgen we de publieke waarden.

Juridische Zaken

De afhandeling schadeclaims hoog water 2023 en 2024 loopt. Omdat in veel gevallen per perceel onderzoek wordt gedaan naar de toedracht, de schade en het causaal verband, kent de afhandeling een langere doorlooptijd. We doen daarnaast onderzoek naar alternatieve afhandeling van schadeclaims. Ook houden we het proces van afhandeling schadeclaims tegen het licht doormiddel van een klantreis.

Naast de correctie van de werkings- en beperkingengebieden in de waterschapsverordening, is de invoering van het principe van ‘geen verdere verdroging’ in de verordening in voorbereiding. Een voorstel daartoe wordt vanuit Beleid watersysteem en JZ voorbereid.

Per 1 april is een nieuwe gedragscode van kracht. De werkwijze van de WDD zal daarop worden aangepast.

Inkoop en aanbesteding

De afgelopen maanden hebben in het teken gestaan van samenwerking.

In maart was er een Landelijke Inkoopdag Waterschappen 2025. Deze keer georganiseerd door de waterschappen van RSI Zuid in samen werking met Platform WOW op het Waterschapshuis van Waterschap de Dommel in Boxtel. In totaal waren er zo’n 110 enthousiaste inkopers en contractmanagers van de waterschappen deelnemers! Het thema van de dag was 'Samen slimmer inkopen, verbinden, vernieuwen en verduurzamen'. Onderwerpen zoals duurzaamheid, AI en programmatisch werken vanuit ecosysteem kwamen aan bod.

Een maand later was binnen de Dommel de landelijke marktdag waarop het waterschap in gesprek ging met potentiële samenwerkingspartners voor het realiseren van projecten.

Daarnaast werkt WDD samen met de andere waterschappen aan een nieuw landelijk inkoopbeleid dat zal worden vertaald in een uitvoeringskader.

Dienstverlening

De context waarin het waterschap opereert verandert de afgelopen jaren in rap tempo. Onder andere weersextremen, digitalisering, Artifical Intelligence (AI), participatie van inwoners en nieuwe vormen van samenwerking hebben impact op onze rol, werkzaamheden en op onze houding en gedrag. Waterschap De Dommel wil in 2050 niet alleen waterbeheerder zijn, maar ook een herkenbare publieke dienstverlener die klantgericht en omgevingsbewust handelt. Daartoe ontwikkelen we momenteel een visie op dienstverlening. Deze visie kan ook input geven om de wijze waarop Waterschap De Dommel haar dienstverlening organiseert te herijken, bijvoorbeeld de wijze waarop we onze klantcontacten vormgeven en de pilot om structureel in contact te staan met onze omgeving.

3.3. Exploitatie en investeringen beleidsveld Bestuur en bedrijfsvoering

Exploitatie:

Omschrijving		Begroting 2025 na wijziging	Realisatie + verplichtingen t/m 30-4-2025	JEV 2025-1
Lasten	Rentelasten	381	83	352
	Afschrijvingen	1.876	421	1.766
	Personeelslasten	60.054	21.417	60.066
	Goederen en diensten	25.061	11.871	25.052
	Toevoeging aan voorziening	174	0	174
Totaal	**Lasten**	**87.545**	**33.792**	**87.409**
Baten	Baten ivm salarissen/soc.lst	785	97	785
	Opbrengsten van derden	5.509	-158	5.278
	Bijdragen	1.525	146	1.525
	Geactiveerde lasten	5.437	1.403	5.437
	Onttrekking aan voorziening	0	0	0
Totaal	**Baten**	**13.256**	**1.488**	**13.025**
Totaal Nettolasten (inclusief correctie onzekerheden 4%)		**-74.289**	**-32.304**	**-74.384**
	Waterschapsbelastingen	164.285	53.679	164.882
	Kwijtschelding / oninbaar	-3.416	-48	-1.440
	Totaal Baten Belastingheffing (netto)	**160.869**	**53.631**	**163.441**
	Dividend	765	765	765
	Saldo van de financieringsfunctie	1.213	305	1.002
Totaal	**Dekingsmiddelen**	**162.847**	**54.701**	**165.208**
	Onvoorzien	804	0	804
	Nagekomen posten			
Totaal		**87.754**	**22.397**	**90.020**

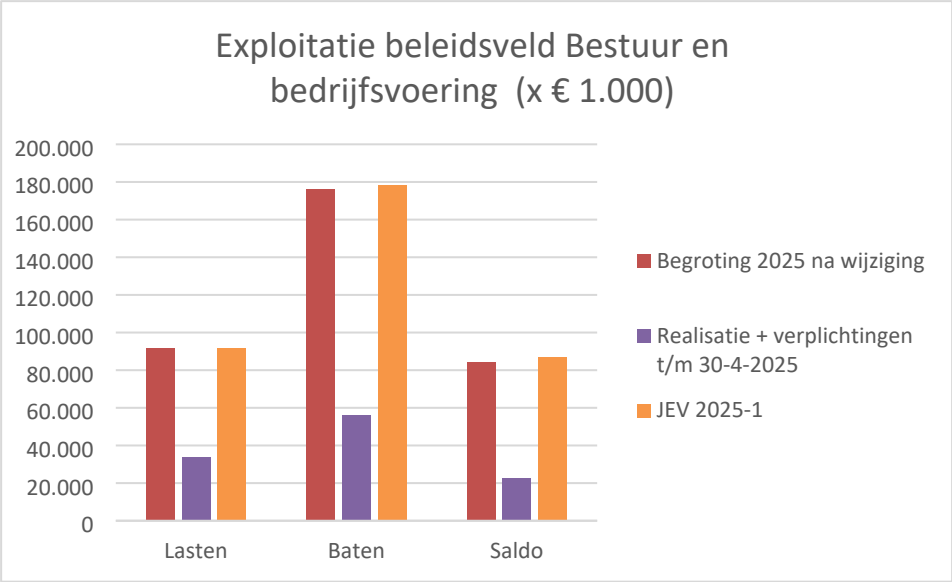

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen:

Kapitaallasten:
De kapitaallasten (rentelasten en afschrijvingen) zijn € 0,1 mln. lager ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt doordat diverse projecten doorgeschoven zijn.

Personeelslasten:
Voor een nadere toelichting zie blz. 69.

Diverse opbrengsten:
De diverse opbrengsten zijn € 0,2 mln. lager ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door een lagere opbrengst op verkoop voertuigen.

Waterschapsbelasting:
De waterschapsbelastingen zijn € 0,6 mln. hoger ten opzichte van de begroting 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere eenheden zuiveringsheffing nuts € 0,7 mln en anderzijds een daling in de eenheden watersysteemheffing ingezetene € 0,2 mln en verder diverse kleinere dalingen en stijgingen.

Oninbare waterschapsbelasting en kwijtschelding:
De oninbare waterschapsbelasting en kwijtschelding zijn 2 mln lager ten opzichte van de begroting 2025. In 2023 heeft bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden om te komen tot aanpassing van de kwijtscheldingsnorm tot 100% van het bijstandsniveau. Deze norm is ingegaan per 1 januari 2024. Daarmee loopt De Dommel in de pas met de andere waterschappen en gemeenten en geven we vorm aan de één overheidsgedachte. Tevens kunnen we de uitvoering efficiënter laten verlopen. Van een uitbreiding van het kwijtscheldingsbeleid naar ondernemers/ZZP'ers is bestuurlijk afgezien.

Op basis van de informatie van de gemeenten in ons werkgebied over de omvang van het aantal kwijtscheldingsgerechtigden in de gemeenten en het effect op de verwachte omvang van de kwijtscheldingen is er bij de raming van de omvang van het effect op de

kwijtscheldingen uitgegaan dat aanpassing van de norm naar 100% zou leiden tot een aanzienlijke toename van het kwijtscheldingsbedrag. De verwachte groei in aantallen verzoeken en toekenningen kwijtschelding (automatisch of via aanvraag) als gevolg van wijziging 95% naar 100% is echter kleiner dan gedacht. De jaareindeverwachting 2025 is aangepast op de realisatie cijfers over 2024.

Bij het waterschap dient actief om kwijtschelding te worden verzocht. Uitzondering is als in een eerdere aanvraag voor kwijtschelding toestemming is gegeven voor automatische toetsing via Stichting Inlichtingenbureau. Dan kan het verzoek in het daaropvolgende jaar via het Inlichtingenbureau automatisch worden afgehandeld. Ondanks diverse aankondigingen, moet de bekendheid van de wijziging van 95% naar 100% wellicht nog groeien. Daarnaast geldt dat maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld lagere werkloosheid, mogelijk hebben geleid tot een lager aantal verzoeken dan verwacht.

Bij de overgang naar de BSOB vanaf 1 januari 2026 geldt dat voor de kwijtscheldingen de kwijtscheldingslijn van de gemeenten volledig wordt gevolgd en er geen afzonderlijk verzoek meer aan het waterschap moet worden gericht. Dit betekent dat vanaf 2026 de verwachte omvang van de kwijtscheldingen mogelijk weer op het niveau van de begroting 2025 zal liggen.

Verder geldt dat huishoudens die van een minimuminkomen moeten rondkomen, van het kabinet een energietoeslag ontvangen. Bij het beoordelen van de kwijtschelding wordt dit bedrag buiten beschouwing worden gelaten.

Investeringen:

Beleidsveld Bestuur en Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Realisatie t/m 30-04-2025	JEV 2025-1
Bruto investeringen	6.935	-53	4.492
Inkomsten	0	0	0
Netto investeringen	**6.935**	**-53**	**4.492**

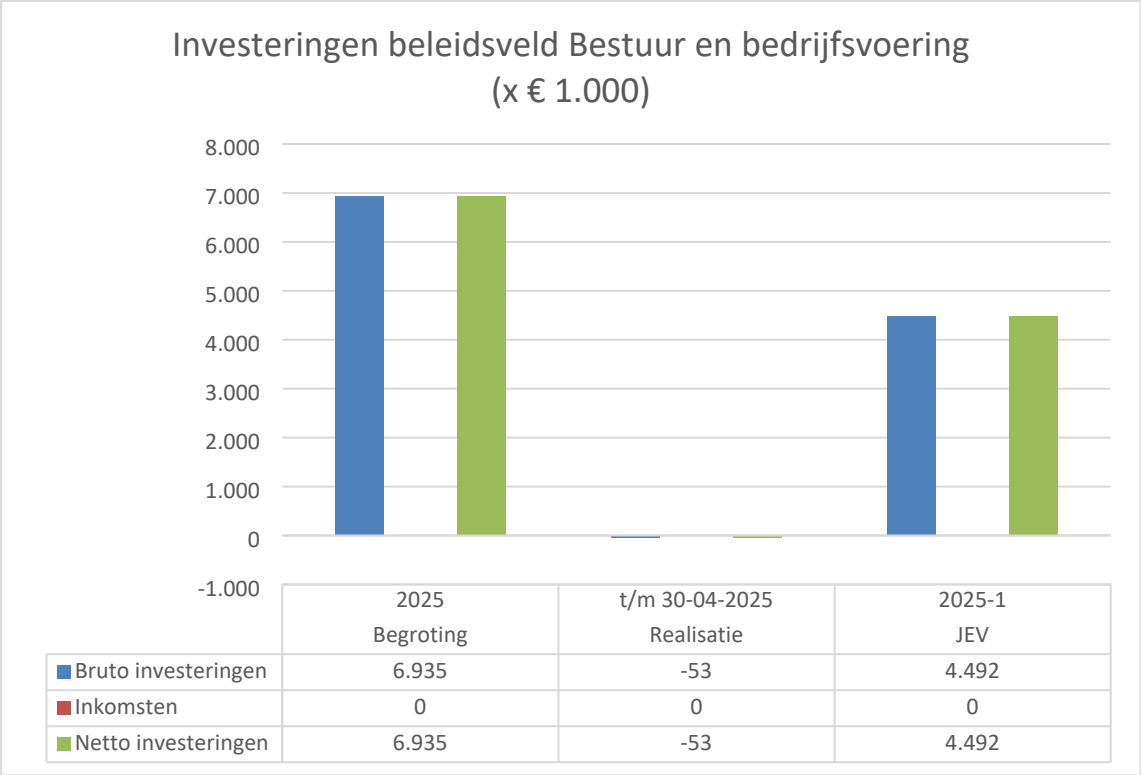

Toelichting van de belangrijkste afwijkingen:

De daling op de bruto investeringen wordt met name veroorzaakt door verschuiving in jaren bij diverse projecten zoals het sleutelplan, energieneutraliteit Boxtel en Hapert, herinrichting terrein hoofdkantoor.

3.4. Kansen/risico's en getroffen beheersmaatregelen

Informatieveiligheid

Tekst in Begroting 2025	Burap 2025-1	Toelichting
De Dommel is op weg naar volwassenheidsniveau 4 op gebied van informatieveiligheid en privacy. Conform EU-richtlijn (NIS2) zijn wij essentiële infrastructuur. Deze EU-richtlijn wordt momenteel vertaald naar Nederlandse wetgeving en wij zullen hieraan moeten voldoen. Hierop wordt in 2025 gestuurd.		Dommelbreed wordt in Q2 een plan van aanpak opgesteld om de NIS2 en de CER te implementeren. Op dit moment is nog niet 100% helder waar de Dommel precies aan moet voldoen voor de NIS2 omdat de landelijke wetgeving nog niet af is. Dit vormt een risico voor de uitvoering, ook qua kosten en bemensing.

4. Exploitatie en investeringen TOTAAL

Exploitatie:

Omschrijving		Begroting 2025 na wijziging	Realisatie + verplichtingen t/m 30-4-2025	JEV 2025-1	JEV 2025-1 -/- Begroting 2025 na wijziging
Lasten	Rentelasten	10.673	2.143	10.714	41
	Afschrijvingen	24.836	5.684	25.035	200
	Personeelslasten	60.300	21.500	60.331	31
	Goederen en diensten	90.560	44.174	91.196	637
	Toevoeging aan voorziening	174	0	174	0
Totaal	**Lasten**	**186.542**	**73.501**	**187.450**	**909**
Baten	Baten ivm salarissen/soc.lst	785	97	785	0
	Opbrengsten van derden	9.196	-927	9.029	-167
	Bijdragen	1.731	155	1.741	10
	Geactiveerde lasten	5.437	1.403	5.437	0
	Onttrekking aan voorziening	0	0	0	0
Totaal	**Baten**	**17.149**	**728**	**16.993**	**-157**
Totaal Nettolasten (inclusief correctie onzekerheden 4%)		**-169.392**	**-72.773**	**-170.458**	**-1.065**
	Waterschapsbelastingen	164.285	53.679	164.882	597
	Kwijtschelding / oninbaar	-3.416	-48	-1.440	1.976
	Totaal Baten Belastingheffing (netto)	**160.869**	**53.631**	**163.441**	**2.572**
	Dividend	765	765	765	0
	Saldo van de financieringsfunctie	1.213	305	1.002	-211
Totaal	**Dekkingsmiddelen**	**162.847**	**54.701**	**165.208**	**2.361**
	Onvoorzien	804	0	804	0
	Nagekomen posten	0	0	0	0
Totaal		**-7.349**	**-18.072**	**-6.053**	**1.296**

Het eerste kwartaal 2025 laat zien dat het verwachte financiële jaarresultaat 1,3 mln positiever uitkomt dan verwacht in de beleidsbegroting 2025 na wijziging. Dit komt met name door:

Hogere belastingopbrengsten van naar verwachting 2,6 mln. Er worden hogere opbrengsten vanuit waterschapsbelastingen verwacht door een hoger aantal eenheden zuiveringsheffing waarvan de incasso opgenomen is op de nota van het nutsbedrijf (0,6 mln). Daarnaast worden minder kwijtscheldingen verwacht (2 mln). De verwachte groei in aantallen verzoeken en toekenningen kwijtschelding als gevolg van wijziging van de 95%-norm naar 100% valt lager uit. De jaareindeverwachting 2025 is bijgesteld naar aanleiding van de realisatiecijfers over 2024.

De verwachte netto lasten na correctie onzekerheden van 4 % komt 1 mln. negatiever uit. De belangrijkste afwijking hiervan betreft de post goederen en diensten ad 0,6 mln door een onvoorziene extra inkoop voor de RWZI Tilburg (0,3 mln.) en hogere advieskosten voor de grondbank (0,5 mln). Daarnaast worden 0,2 mln. minder lasten voor de klimaatbuffers verwacht.

Investeringen:

Totaal investeringen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Realisatie t/m 30-04-2025	JEV 2025-1	JEV 2025-1 minus Begroting 2025
Bruto investeringen	152.644	15.340	107.615	-45.029
Inkomsten	-24.510	-650	-13.823	10.687
Netto investeringen	**128.134**	**14.690**	**93.792**	**-34.342**

- Beleidsveld watersysteem ca. € 1,6 mln minder (door lagere uitgaven portfolio Hoogwaterbescherming wordt veroorzaakt door versnelde uitvoering in 2024 (i.v.m. EU-POP subsidie St. Oedenrode). Lagere uitgaven portfolio Watersysteem Realiseren Inrichtingsopgave wordt veroorzaakt door versnelde uitvoering in 2024 (i.v.m. EU-POP subsidie) alsmede vertraging door beroepsprocedures.
- Beleidsveld Waterketen ca. € 30 mln minder (door vertraging diverse projecten, maar ook verhogen raming bij een project en aanpassen onzekerheidsmarge).
- Beleidsveld bestuur en bedrijfsvoering ca. € 2,4 mln minder (door vertraging van diverse projecten)